

HOLMI

XXI. évfolyam 7. szám

2009. július

Szerkeszti: Réz Pál (főszerkesztő),
Radnóti Sándor (bírálat), Várady Szabolcs (vers), Závada Pál (széppróza),
Fodor Géza, Szalai Júlia, Voszka Éva

Szerkesztőbizottság: Bodor Ádám, Dávidházi Péter,
Göncz Árpád, Kocsis Zoltán, Lator László,
Ludassy Mária, Nádasdy Ádám, Rakovszky Zsuzsa.
Tördelőszerkesztő: Környei Anikó. A szöveget gondozta: Zsarnay Erzsébet

---

TARTALOM

- Szvoeren Edina*: A hét vége • 847
Bán Zoltán András: Meneküljön, aki tud! (I) • 852
Orosz István: Egy ausztrál kertben • 889
Fabó Kinga: Gonosz vénasszonyok nyara • 890
Ferdinandy György: Anya és a forradalom • 891
A svájci bank • 894
Fűri Mária: A hársfasor idővel összeér • 898
Benő Attila: (mintha labirintus) • 899
(hogya) • 900
Beke József: Radnóti Miklós: arany • 900
Kun Árpád: Mese báburól és medvékről • 909
Mese a gleccserről • 910
Mese az átváltozásról • 910
Darányi Sándor: Magyarázat a gyávaságról • 911
Repkény • 911
Születésnap • 912
Lángh Júlia: Figurák • 913
Benedek István Gábor: Kinderheim • 924
Brokés Ágnes: A nap lement • 936
Csapódnak orgonás vizek • 936
Elfelejtettem • 936
Tallian Tibor: A magyar opera másik megalapítója:
Schodel Rozália • 937
Somfai László: A Haydn-év és a kvartettezés
alkonya • 946

FIGYELŐ

- Kárpáti János:* Egy klasszikus újrafelfedezése (Bartha Dénes–Révész Dorrit: Joseph Haydn élete dokumentumokban) • 954
- Wilheim András:* Találtam egy könyvet. Szentkuthy álarcos önarcképeiről – a „Doktor Haydn” ürügyén • 962
- Rugási Gyula:* Alexandria Kr. u. 2008 (Gábor György: Az idő nélküli hely) • 967
- Havasréti József:* Patrióta hangyák, egzotikus termeszék (Etnográfiai és politikai allegóriák egy harmincas évekbeli ifjúsági regény propagandavilágában) • 975
- Báthori Csaba:* Füst és álom (E. T. A. Hoffmann: Az ördög bájitala) • 981

Megjelenik havonta. Felelős kiadó: Réz Pál. Vörösmarty Társaság
Levélcím: HOLMI c/o Réz Pál, 1137 Budapest, Jászai Mari tér 4/A
Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág
Előfizethető közvetlenül a postai kézbesítőknél, az ország bármely postáján,
Budapesten a Hírlap Ügyfélszolgálati Irodákban és a Központi Hírlap Centrumnál
(Bp. VIII., Orczy tér 1. Tel.: 06 1/477-6300; postacím: Bp. 1900)
További információ: 06 80/444-444; hirlapelofizetes@posta.hu
Előfizethető még postai utalványon Závada Pál címén (1092 Budapest, Ráday u. 11–13.)
Előfizetési díj fél évre 2500, egy évre 5000 forint, külföldön 50, illetve 100 euró
Tördelte: Kardos Gábor. Nyomtatta az ADUPRINT Kft. Vezető: Tóth Béláné

A HOLMI honlapja: www.holmi.org

ISSN 0865-2864

Szvoren Edina

A HÉT VÉGE

Szép csöndben megérkezett a bátyám. A kulcsomója ugyan nem ütött zajt, s a kabátja cipzárját is képes volt nesztelenül lehúzni, mi mégis tudtuk, hogy megérkezett. Nemcsak hogy percre pontosan kiszámítottuk, mikor kell a küszöböt átlépnie, de ilyenféle némaság is csak őt tudta körülvenni. Két szobán túlról is hallottam a nyugodt lélegzést meg a zokniba bújtatott láb puha lépteit, holott akkor sem hallhattam volna, ha ott vagyok mellette, és nem értettem, hogyan lehet ilyen nyugodt, akit senki nem szeret.

Először kezet mosott. Még a víz is halkabban csobogott, mint ahogyha anyáék nyitották volna meg a csapot, a körömkefének meg, amivel az olajfoltokat és az olajfoltok emlékét sikálta a kezéről, csak annyi hangja volt, mint egy tollászkodó madárnak. Aztán pisilni ment. Hallottam, hogy lehajtja a deszkát.

Már a kilincsen volt a kezem, amikor megtorpantam. Úgy beszéltük meg, hogy én fogom őt elsőként üdvözölni, de az utolsó pillanatban inamba szállt a bátorságom. Kalapáló szívvel vissza kellett ülnöm az ágyra, megvárni, hogy ő nyissa rám az ajtót. Kezembe vettem egy könyvet, mintha olvasnék, de a sorok összefolytak a szemem előtt, s egy picit még a kezem is remegett. Hogy visszanyerjem az elszántságomat, igyekeztem apa ércesen zengő monoton hangját földézni, s közben azt reméltem: sem apát, sem anyát nem fogja megzavarni, hogy jócskán eltérek a megbeszélttől.

Nyílt az ajtó, és belépett rajta a bátyám, rézbarnán, mosolyogva. Persze jött vele az a csönd. Letette a szennyyel teli sporttáskát az ágyam melletti résbe. Köszöntöttük egymást, a könyvet nem eresztettem. Aztán a bátyám összeborzolta a hajamat. Úgy tettem, mintha olvasnék, de közben figyeltem, mit csinál. Alsónadrágra vetkőzött, ruháit a széktámlára dobta, aztán megkérdezte, kinyithatja-e az ablakot. Amikor bólintottam, kinyitotta. Volt egy gödör a feneké fölött, azt néztem. Mialatt az elrozsdásodott kilincsel meg a keretébe szorult ablakkal birkózott, a gerince mentén, a lapockája alatt s a gödör körül táncoltak az izmok. Fényes rézbarna bőre alatt mint egy kalács fonatai bújtak egymás mögé az izma nyalábjai. Mikor az ablak végre méltóztatott kinyílni, bátyám elővette a tárcáját. Kihúzott belőle néhány kettőbe hajtott bankót, és vállá fölött rám lesett. Még idejében a könyv fölé görnyedtem. Lapoztam is, hogy ne fogjon gyanút, mire ő fölbátorodott, és a sarokban lecsüngő tapéta mögül elővette a füzetet.

Bár a bátyám sosem mesélt magáról, mi mégis tudtuk, hogy a kis sárga füzetben vezeti a kiadásait, adja össze a túlórákat, jegyzi az esti iskolában kapott osztályzatokat. A füzet lapjai közt gyűjtött spórolt pénzhez sosem volt bátorságunk nyúlni, de ha apáék végképp megszorultak, nekem kellett a tárcájából pénzt vennem tejre, kenyérrre, iskolaszere. Szorgalmasan, alig valami zajt ütve írt a bátyám, és nem sejtette, hogy hét közben kigúnyoljuk őt ezért a füzetért. Nincs nevetségesebb egy felnőtt strébernél, mondta anya. Apáék időről időre kénytelenek voltak beleolvasni a tapéta mögé rejtett füzetbe, mert attól tartottak, hogy egyszer csak meglátják benne: a fiuk nem szereti őket. Dühös voltam a bátyámra, hogy még a szokásosnál is többet ír. Éppen ma. Féltem, hogy anyáék engem fognak hibáztatni, ha másképp alakulnak a dolgok, amint azt terveztük. Izzadt a könyvborító a kezemben, s csak amikor a bátyám fölsóhajtott, vettem észre, hogy írás közben talán még lélegezni is elfelejtett. Főlegyenesedett, elégedetten összedörzsölte a kezét, a négyzetrácsos lapok közé simította a keresetét, aztán nesz-

telenül a tapéta mögé csúsztotta a kis sárga füzetet. Mindennek alig volt valami hangja, és nem értettem, hogyan képes ilyen finom, ráérős mozdulatokra, aki szálka a családjá szemében.

Hallottam, hogy anyáék mozgolódnak a nappaliban, s majdnem rászóltam a bátyámra, hogy siessen. Amikor megfordult, és azt kérdezte, mit olvasok, azt sem tudtam, hova néztek. Fogalmam sem volt róla, mit tartok a kezemben, így csak föltartottam a könyv címlapját, hogy lássa. Bólintott, és mosolygott a rézbarna mosolyával.

Amikor a sporttáska oldalzsebéből egy bugyigumival zárható mappát vett elő, megértettem, hogy elszámítottuk magunkat. Már rég fürödni kellene. Addig hezitáltam, hogy figyelmeztessenem-e apáékat, amíg a bátyám leült az ágyam szélére, és már nem volt alkalmam fölállni. Kinyitotta a mappát, s bár én jobban örültem volna magának a mappának, mert tetszett a gumija, kérődző vízilovakat, többpúpú tevét meg kacsacsőrű emlőst ábrázoló képeket vett elő belőle, melyeket aztán idegőrlő lassúsággal, gyengéden simogató mozdulatokkal teregetett szét az ágyon. Nézte, hogy örülök-e, én pedig nem mertem ránézni. A képeket bámultam szégyenkezve, és bár a bugyigumis mappára vágytam, a víziló és a kacsacsőrű emlős is érdekes volt. Bárhogy igyekeztem rejtetni a bátyám előtt, mi érdekel, valahogy mindig tudomást szerzett róla, s aztán nekem kellett szégyenkezniem apáék előtt, amiért a bátyám megpróbál a kedvemben járni. Na, kérdezte, s amikor kalapálóló szívvel fölnéztem, az arca helyén egy nagy tányér gőzölgő tejbegrízt láttam, amelybe mosolygó száját karcoltam a villám hegyével. Megzavarodtam. Sosem értettem, hogyan örülhet valaki jobban a másik örömének, mint az a vízilovas képeknek, anyáék pedig azt nem értették, honnan van a bátyámnak pénze még ajándéokra is. Nem szerettem anyáék előtt alakoskodni, de sosem volt merszem megtiltani a bátyámnak, hogy hétvégeként ajándékot hozzon. Most meg már kétségkívül fölösleges is lett volna szólnom. Köszönöm, csúszott ki a számon.

Kis híján rosszul lettem az izgalomtól, amikor nyílt a nappali ajtaja, és meghallottam anyám szobánk felé közeledő lépteit. Úgy dobogott a szívem, mint mikor pénzt csentem a bátyám tárcájából tejre, kenyérre, iskolaszerre. A könyvet gerincével fölfelé a képekre borítottam, aztán a mappa gumiját pattogtattam zavaromban. A bátyám figyelmét nem kerülhette el a mozdulat, és haragudtam rá, hogy szégyenkezniem kell nemcsak a szüleink előtt, de még őelőtte is. Amikor anyám a szobánkba lépett, a bátyám még mindig az ágyam szélén ült, azt a látszatot keltve, mintha mi ketten a legjobb barátságban volnánk. Anya nem szerette, hogy a bátyám alsónadrágban flangál otthon, most a szokásosnál mégis szívélyesebben köszöntötte a fiát. Pedig úgy tervezték, gorombák lesznek vele, nehogy gyanút fogjon. A bátyám fölállt végre-valahára, és anyához lépett, majd szokás szerint kétfelől megpuszította. Anya csak az arcát tartotta a bátyám szájához, a testét, amennyire lehetett, elhúzta az izmos, forró és majdnem teljesen csupasz férfitest mellől. S közben a bátyám válla fölött engem nézett kérdően. Megvontam a vállam, széttártam a karom.

Mikor a bátyám végre elvonult fürdeni, fölsóhajtottam, pedig még el sem kezdődött. A zajokra apa is megjelent, s amikor anyára nézett kérdően, immár anya vont a vállát, tárta szét a karját. Most főhetett a fejük, hogyan is álljanak neki a dolognak. Egy darabig füleltek, aztán halkán tanakodni kezdtek, hogy a bátyám magára zárta-e az ajtót. Én a mappa feszes gumijával játszottam, míg apám rám nem szólt, hogy azonnal fejezzem be a pattogatást. Idegesek voltak, s a bátyám magával vitte a csöndjét a fürdőszobába. Anyám leheletén éreztem, hogy ivott, apámén, hogy dohányzott, pedig tegnap már felvágottra sem volt pénzük. Anya az ablakhoz lépett, és az elázott tapéta lecsüngő szegélyén át előrángatta a bátyám sárga füzetét. Megszámolta a pénzt, átfu-

totta az új bejegyzéseket, azután kapkodva, ügyetlenül, hogy még a tapéta is fölszakadt, visszatömködté rejtekhelyére a füzetet. Pedig most már akár visszatennie is fölösleges, futott át az agyamon.

Apa csak állt, és amit anyának mondott, nem az ércesen zengő hangján mondta, ezért alig is értettem belőle valamit. Hallgattam a bátyám keltette neszeket, a feje fölé emelt zuhanyrózsából valószínűtlenül csendesen és túlságosan puhán zubogó víz hangját, s közben észrevettem, hogy a vízilovas képekre borított könyv címe *Szöveges feladatgyűjtemény II*. Elpirultam, s emlékeztettem magam, hogy ennek hamarosan vége. Többé nem kell szégyellnem magam a bátyám miatt. Kezdtém érteni, hogy hiszen én nem is magamat szégyellem, hanem őt. Apa a lelkemre kötötte, hogy nem mozdulok az ágyról, míg ők elő nem készítik a terepet, aztán összeszedte magát, és elsietett. Addig is pattogtathattam a mappa gumiját.

Hallottam, hogy apa a konyhába megy, kinyitja a kamraszekrény ajtaját. Azt hittem, ő is inni fog, mint anya, de egy üveg mézzel a kezében tért vissza. Anya gumikesztyűt húzott, és csípőre tett kézzel várta, hogy apa befejezze ténykedését. Fölálltam, hogy jobban lássam, mit csinál apa, de anya visszazavart a szobába. Csak akkor gyere, ha hívunk, mondta, de az ajtót nem kellett becsuknom. Apa a fürdőszoba előtt guggolt, és sietnie kellett, mert hallottuk, hogy a bátyám már elzárja a vizet, és elvékonyodott törülközőjével dörgöli magát. Mindhárman ismertük azt a zörejt, amit az almaecet kupakja adott, ha végre sikerült lepiszkálni a zöld műanyag palackról, az ecet átható szagát pedig még a zárt fürdőszobaajtón át is érezni lehetett. A húszéves, bátyámmal egyidős linóleum egy helyütt jól láthatóan kikopott, mert a fürdőszobából kilépve mind a négyünk lába ott érintette először a földet. Apa éppen a folt előtt guggolt. Hiába rázta idegesen az üveget, a bátyám lassúságával vetekedő méz semmivel sem csorgott gyorsabban. A bátyám közben a vatta zacskójával zörgött, mert az még az ő kedvéért sem volt hajlandó halkabbra fogni. Aztán éppen a hirtelen támadó teljes csönd jelezte, hogy a bátyám ecetet önt a vattapamacsra, egyik lábát a kád lebiggyesztett szájra hasonlító peremére rakja, és a megnedvesített vattadarabot a lábujjak közé szorítja, ahol, hiába kezelte minden szombaton, újra és újra szétnyílt a bőr. Anya nem szerette az almaecet szagát, émelygett tőle, s bár az arca elé tette a kezét, láttam, hogy tenyere mögött szüntelenül mozog az orrcimpája, mintha éppen azzal nem tudna betelni, ami undorító. Mint ahogy a szeme is minduntalan a bátyám alsónadrágjára tévedt, ha félmeztelenül mutatkozott előtünk.

Apa anyára nézett, s a tekintetével utasította, hogy jöjjön és segítsen. Anya apa mellé guggolt, és gumikesztyűbe bújtatott kezével nekiállt egyenletesen szétteríteni a mézet. Olyanok voltak ők ketten, ahogy így a fürdőszobaajtó meg a linóleum foltja előtt guggoltak, mint a homokvárat építő gyerekek.

Apa fölállt. A zajok félreismerhetetlenül jelezték, hogy az ecetes palackra visszakerült a kupak, s apa izgatottan kocogtatta meg anya vállát, hogy hagyja abba, jó lesz az már. Anya fölegyenesedett, s apa húzta le remegő kezéről a kesztyűt. Anya felnyögött, mert a dereka születésem óta gyenge. Amikor apa beszaladt a szobába, hogy az íróasztalom alól elővegye a kétkilós súlyzót, s aztán minden eshetőségre számítva, óvatosan, hogy ne üssön zajt, az előszobai szennyesláda tetejére rakta, anya ijedten suttozta, minek az, s még a szimatolásról is megfélemedezett. Apa nem válaszolt anya kérdésére. Kezdték a szívem megint gyorsabban verni, pedig nekem csak az volt a dolgom, hogy üljek. Ültem is.

A mézes gumikesztyűt a sarokba dobták, aztán anya a vécében bújta el, apa pedig a fürdőszobaajtó mellett, hogy ha nyílik, eltakarja. Én csak ültem az ágyamon, szemben

a fürdőszobával, és nem volt, aki rám szóljon, hogy hagyjam abba a pattogtatást. Amikor meghallottam, hogy a bátyám bekapcsolja a villanyborotvát, s hogy a szüleim, mert a borotválkozásról megfélelkeztek, bosszúsán fölszisszennek, fölhagytam a pattogtatással, és a szöveges feladatgyűjtemény második kötete alá lestem. Épp csak arra volt időm, hogy a kérődző viziló pofájából szivárgó zöld lén elcsodálkozzam, amikor apa átosont a vécébe, anyához, s mivel a méztócsát ki kellett kerülnie, egy pillanatig azt hittem, engem akar rendreutasítani, amiért ajándékot fogadtam el a bátyámtól. Izgagtottan sutyorogtak. A borotva berregése árulta el, hogy a bátyám végzett az arcszörzétével, s most a tarkójára nyír hajcsapocskát a fejbőr és a nyakszirt találkozásánál. Apa nem győzte ostorozni bátyámat a hajnak ezért a piperkőcös nyúlványáért, de ő csak mosolygott apán. A higgadság persze olaj a tűzre.

Valahogy aztán elteltek azok a percek is, amíg a bátyám befejezte a borotválkozást, elrakta a gépet, a badellába dobta az elhasznált vattát, kimosta a kádat, a lefolyó környékéről lesikálta a szappanüledéket, végül pedig tiszta alsónadrágot vett föl. Anya mosta az ő szennyesét is, és egyikünk sem értette, hogyan lehetséges, hogy a bátyám ruhái sokkal fehérebbek, mint apa alsónadrágjai, anya melltartói vagy az én trikóim. Talán mert barnább a bőre, mint nekünk, gondoltam.

Apa visszalopakodott a fürdőszobaajtó melletti őrhelyére, s bár a bátyámnak nem volt szokása kicsapni az ajtót, maga elé tette a kezét. Valahogy furcsának találtam, hogy apát lopakodni látom, s zavarba jöttem, mint mikor azon kaptam anyát, aki ha iszik, különös dolgokra képes, hogy apa nadrágjában turkál. Apa az utolsó pillanatban még lekapcsolta az előszobai villanyt, nehogy a bátyámnak föltűnjön, hogy valamitől, ami rá hasonlít, mert lassú és sárga, furcsán csillog a linóleum.

Aztán elkezdődött. Nyílt az ajtó. Nem bírtam nem odanézni, pedig előző este anya azt tanácsolta, hogy inkább csukjam be a szemem. A bátyám meg is torpant a küszöb előtt, s én megijedtem, hogy mindent elrontottam. Talán csak az a baj, hogy látszik is, amivel látok. Apa óvatossága fölöslegesnek bizonyult, mert az ajtó nem vágta orrba. Összeszorult a torkom, s azt kívántam, legyünk már túl rajta. Most az egyszer szedje össze magát a bátyám, és egy lendületre végezze el, ami a dolga. De még mindig csak állt. Anyát ingerelte ez a megfontoltság, hasogatott tőle a feje, a fejfájást pedig csak az ital mulasztotta el.

Nem bírtam kívánni, míg a bátyám megmozdul, és elkaptam a tekintetem, hogy majd csak akkor nézzek vissza, amikor megtörtént, a fürdőszoba párájából szabaduló test látványa, a szőrbolyhokkal fedett mellizmok domborulatai mégis úgy maradtak meg az emlékezetemben, mint amit órákon át bámultam pislogás nélkül. Az előszoba mélyebben feküdt a fürdőszobánál, s apáék azt remélték a szintkülönbségtől, hogy majd növeli a bátyám testének tehetetlenségét. Véletlenül, s mert kerültem a bátyám pillantását, a sötét vécében lapuló anyámrá néztem, és elgyávtam a szájára szorított tenyér látványától. Újra és újra csalódnom kellett a felnőttekben, mert mindig kiderült, hogy csupán színlelik a bátorságot. Aztán megtörtént.

Először a papucs mindennapi hangját lehetett csak hallani, a cuppanást, ahogy a nem egészen szárazra törölt talp elválik a műanyagtól. Ez a jól ismert zaj el is fújta volna a lámpalázzamat, ha nem nézek föl újra. A bátyám egyik lába még a fürdőszobában volt, a másik már a linóleumon. Abban a pillanatban, amikor megérezte, hogy ahová az előrenyújtott lábát teszi, nem biztos pont, ösztönösen, s gyorsabban, mint életében valaha, két kézzel az ajtófélfá után kapott. Még mielőtt meg tudott volna fogózni, elesett, s tehetetlenül, mulatságos gyorsasággal az előszoba belseje felé csúszott. Koppant ugyan a feje a fürdőszoba kövezetén, de az eszméletét, mint anyáék tervezték, nem vesz-

tette el. Már nem izgultam, és már nem kellett úgy tennem, mintha olvasnék, de azon meglepődtem, hogy a bátyám fölemeli a fejét. Próbálta maga alá húzni a könyökét, hogy föltámaszkodhasson, de addigra anya és apa előugrottak a rejtkehelyükről, s miután átlépték a méztócsát, csináltak vele valamit, ami miatt visszahanyatlott. Újra koppant a feje, ezúttal nem akkorát, mint először, de utána sem lett csönd. Ahogy az apáék ide-oda dülöngélő teste között időnként megnyíló résen át a fürdőszobába lestem, a bátyám két karját láttam a szüleim karja után nyúlni, mintha még mindig nem értené, hogy nem várhat segítséget, aki férfi létére ülve pisil. Anyáék is meglepődhetnek a bátyám ellenállásán, aki olyan mulya volt, hogy azt sem tette soha szóvá, ha pénzt vettünk ki a tárcájából tejre, kenyérre, iskolaszerre, s amikor egy szombaton észrevette, hogy anyáék eladták a heverőjét, csak megágyazott magának a padlószőnyegen. Szóval ők is meglepődhetnek, mert apa durván s kicsit figyelmetlenül, pedig ő igazán semmit nem ártott, félresöpörte anyát az útból, hogy a szennyesláda tetejére készített súlyzóért siessen. Anya közben igyekezett a földön tartani a bátyámat, aki két kézzel csimpaszkodott a steppelt otthonkába, mintha így megmenekülhetne azoktól, akik nem szeretik, és többször nekirugaszkodott, hogy megfogalmazzon valami kérdést, de elharaphatta a nyelvét, amikor elesett, mert, mint a kérődző vízilónak, egy kevés nedvesség szívárgott a szája szegletéből, és sehogyan sem tudta formálni a szavakat. Amikor anya megértette, hogy a bátyám azt akarja kérdezni: miért, nyögve taszigálta vissza a sárga fürdőszobakőre, s annyira felingerelte a nem várt akadékoskodás, hogy apa alig fért a fürdőszobába anya szétterpesztett lába s a görnyedéstől a levegőbe meredő óriási fara mellett. Ez a hatalmas fenékben végződő két oszlopos comb, ami magát a testet teljesen eltakarta, valahogy csúnyábbnak tűnt, mint a bátyám földön fekvő, párától fénylő és szinte teljesen meztelen izmos teste, amiről tusakodás közben félig már lesodródott a tiszta alsónadrág, s amit a küszöb alumíniumszegélye, a medencecsont környékén párhuzamos karcolásokat hagyva, szépen fölsebzett. Mert szép volt a bátyám, ahogy tengeri hínárként anya felé nyúló kézzel, előszobába lógó meztelen lábbal a fürdőszoba kövezetén feküdt, s a hiábavaló igyekezettől, hogy fölkeljen, testén a legváratlanabb helyeken dagadtak ki az izmok, vagy remegtek meg az inak. Ha apa ekkor rám néz, biztosan visszazavar a szobámba, aminek, gondoltam, mostantól már hétvégenként is én leszek az egyetlen lakója, de ő csak a bátyámhoz szeretett volna közel férkőzni. Amikor végre átszuszakolta a testét anyám és a mosdókagyló között, anya fölsikoltott. Megint nem láttam, mi történik, de a fejek fölött hirtelen megjelenő súlyzós kéz jelezte, hogy apa, talán mert nem volt máshol hely, bemászott a fürdőkádba. Aztán a bátyám kétszer felnyögött. A harmadik már sóhajtás volt. Anya csak akkor sikoltott újra, amikor észrevette, hogy a bátyám keze még mindig az otthonkájába kapaszkodik. Akkor aztán leguggolt, és nem sejtve, hogy a ruhája alja a méztócsába lóg, egyenként lefeszegette a bátyám ujjait a steppelt anyagról. Túl voltunk rajta. Most már majd minden megváltozik.

Összeszedtem a bátorságomat. Átléptem a mézet, és lábujjhegyre emelkedve megálltam az ajtóban. Nem zavartak el. Apa papucsostul állt a bátyám által tisztára sikált kádban, kezében a kétkilós súlyzóval, s csak nézett le a bátyám földön heverő testére. Anya fölegyenesedett, fájós derekára tette a kezét, és masszírozni kezdte magát, mint hajmosás után, ha hosszan kellett a kád fölé görnyednie. A bátyám körül újra csönd volt, pedig apáék éppen ettől a csöndtől menekültek. A bátyám szeme csukva volt, kerek arcán nem látszott, hogy megértette volna, senki nem szereti, mert akkor biztosan nem vág még holtában is olyan képet, mint egy tál békésen gőzölgő tejbegríz. De a legelső bordaívek közti boltozatot meg a fanszörzete köldök felé kúszó csikját irigyeltem tőle.

Apa sóhajtott. Most már csöppet sem ügyelve a zajokra, kiejtette kezéből az épp hogy csak véres kétkilós súlyzót, amivel a bátyám reggelente a nyitott ablak előtt edzett, s aminek a mellizmait meg a bicepszét köszönhette, aztán kilépett a kádból, és megkért, hogy kapcsoljam be a rádiót, mert megőrül ettől a csöndtől. A tévét is, kiabálta utánam érces, monoton hangján, pedig az két hete nem működött. Most majd lesz miből megcsináltatni, gondoltam.

Mire visszaértem, anya már nekiállt feltörölni a mézet, és segítettem neki. Csak szétkened mindenütt, ripakodott rám apa, úgyhogy elszontyolodva abbahagytam. Kidobtam a bátyám papucsát, hogy hasznossá tegyem magam, azután lemostam a súlyzóról a vért. A szöveges feladatgyűjtemény alól kikitortam a képeket, és visszatettem a bátyám bugyigumival zárható mappájába. Amikor anya is, apa is elkészült, körülálltuk a holttestet. Ha piperkőc volt is, a mi halottunk. Anyáék pár pillanatig megengesztelődött arcot vágtak, sőt apa állt alatt a bőrredő, ami ha ültében elaludt, toka volt, ha anyával veszekedett, idegesen remegő taréjféle, most mint egy gallér vette körül a nyakát. Anya fintorogva fordította el a fejét, mert nem múlt az ecetszag. Arról az oldalról, ahol én álltam, alig látszott a súlyzó nyoma. Nem szóltam róla, mert nem éreztem alkalomhoz illőnek, hogy valami a torkomat szorongatja. Gyerünk, emeljétek, mondta apa. Mint gyengébbeknek, nekem és anyának jutott a láb.

Bán Zoltán András

MENEKÜLJÖN, AKI TUD! (I)

Súlyos komédia

In memoriam Thomas Bernhard

Szereplők

ÁGOTA THOMAS

ANYA FŐORVOS

Első jelenet

Anya, Ágota

Anya vasal, de az egész jelenet alatt néha odamegy a tálalóhoz, és iszik egy pohárkával. Ágota valamiféle íróasztalnál ül, de ez lehet egy ebédlőasztal is, előtte papírok nagy halomban. Kívülről folyamatos írógépkattogás hallatszik be. Anya hallgatózik

ANYA Jól halad
Szerencsére jól halad
Megy a munka pörög szinte vidáman

ÁGOTA *(papírokkal a kézben)*
 Megint egy elutasítás
 egy karácsonyi elutasítás ezúttal
 ünnepi papíron fenyőgallyakkal vidáman
 Ismét és ismét újra és újra
 elutasítások hosszú
 úgyszólván végtelen láncolata
 Megint és még egyszer
 Ünnepi és hétköznapi visszautasítások
 fenyőgallyakkal vagy mikulásputtony nélkül
 elutasító levelek tömkelege gorombán és kedvesen váltakozva
 ANYA Durván és vidáman
 ÁGOTA Színházak
 merev elutasítás
 Kiadók
 szigorú hallgatás
 Folyóiratok
 teljes elzárkózás
 Rés nélküli közöny

Az írógépkattogás hirtelen megszakad. Anya és Ágota lélegzet-visszafojtva figyel, mindaddig, amíg a kopogás újrakezdődik

ANYA Jól halad
 Úgy hallom szerencsére jól halad
 Megy a munka pörög
 Néha elakad aztán megint nekilendül
 ünnepi lendület kétségtelenül
 ijesztő ijesztő lendület
 félelmetes voltaképpen
 rémületes vidámság
 kicsit félek bevallom félek egy kicsit
 de estére minden eligazodik
 remélem eligazodik
 ÁGOTA Senkinek sem kellő kéziratok
 Mintha nem is létezne
 Amolyan felfüggesztett létezés
 Felfüggesztett szabadláb
 Élethossziglani próbaidő
 ezt mondta egyszer az antikváriumban
 Noha dolgozik dolgozik szakadatlanul
 örökkön-örökké
 ANYA Örökkön-örökké igen
 Megy a munka jól halad amint hallom
 A szokásos szilveszter előtti tempó
 Az ünnep előtti végső lendület és nekirugaszkodás
 a kettős születésnap előtt

- ÁGOTA Magamnak írok
 mondogatja
 Vagy legfeljebb neked Ágota mondja nekem
 mondja Thomas
 És inkább vegyenek semmibe mint valamibe
 mert magamnak írok nem nekik
 legfeljebb neked írok még Ágota csak neked neked
 Ha semmibe vesznek az több
 mintha vesznek valamibe
 vagy kutyába vesznek
 mert a bukás a legnagyobb siker
 és a sikernél nincs nagyobb bukás
 A siker a halál
 szokta mondani séta közben
 Ha sikeres vagy ez nem jelent mást
 mint hogy korod gyermeke vagy
 ha pedig korod gyermeke vagy a kor terméke
 akkor pedig nem lehetsz eredeti
 csak másolat vagy ha korod gyermeke vagy
 Csak utánczat vagy
 utánérzés vagy nem eredeti
 Én radikális vagyok és originális
 nem korom gyermeke és nem vagyok korszerű
 köpök a koromra és köpök a korra és korszerűtlen vagyok
 szokta mondani Thomas
 a délutáni sétán de néha még a délelőttin is
 Radikális vagyok vagyis sikertelen és észrevehetetlen
 Éppen azért vagyok radikális mert sikertelen vagyok
 Radikális vagyok hiszen sikertelen vagyok
 sikertelen mert hát bizony radikális és originális bizony
 És nem teszek engedményeket
 kiáltotta
- ANYA Kétségbeejtő
 Nem tesz engedményeket
 Nem
 Miért nem ír operát egy operát ah egy operát
 Egy opera megmenthetne mindent
 Egy opera daljáték
 Jaj ahh ahh
A varázsfuvola Rózsalovag Parasztsünet
- ÁGOTA Radikalitásom fényes bizonyítéka hogy totálisan
 és sikeresen ignorálnak
 leköpnek és és itt itt ekkor most most
 most dadogott most dadogott Thomas
 itt és most ignorálnak dadogta Thomas
 és és és
- ANYA És

ÁGOTA És szerencsére
 ki sem látszom az elutasító levelek és az elhárítások mögül

ANYA Nem értem
 Hogyan bírod
 hogy bírod ezt a végtelen levelezést
 évek óta és minden nap
 Két éve elutasítás
 Két hete elutasítás
 Három napja elutasító levél
 Tegnapelőtt elutasító távirat
 Másnap elutasító telefon
 Minden év és minden hónap
 egy újabb elutasítás
 Radikális elutasítás mondhatni
 Évek óta
 Apa halála óta hét éve szakadatlan
 Hatalmas roppant dossziék tele elutasító levelekkel és iratokkal
 Teljességgel elviselhetetlen
 Apa életében is elviselhetetlen
 és most sokkal inkább elviselhetetlen még sokkal elviselhetlenebb
 még sokkal inkább

ÁGOTA Azt mondja
 egy elviselhető világ sokkal elviselhetlenebb lenne
 egy elviselhető világnál mi sem elviselhetlenebb
 mondja Thomas
 Egy elviselhetetlen világ az egyetlen élhető világ
 írja a *Toldi második szerelme* első részében
 ezért kötelességünk hogy fokozzuk az elviselhetlent
 Saját elviselhetlenségünk révén
 tegyük élhetőbbé saját elviselhetetlen világunkat
 Az életre szavazok és átkot mondok a halálra
 kiáltotta a múltkor
 az életre vagyis az elviselhetetlenre voksolok
 így kiáltott fel
 Az élet számomra az első
 a halálnak be kell érnie az ezüstéremmel
 és ugyancsak így kiált fel mielőtt lelövi a szerelmét
 így üvölt fel Heinrich von Kleist a Péterfy-regényben
 és így üvöltött fel két hete ő
 mikor feljött a közös képviselő
 egykor ávós ma közös képviselő
 micisapkában cigarettázva
 Egykor egyéni náci most közös képviselő
 mondta Thomas
 és most megint egyéni náci az árpádsávós zászlóval

ANYA Nem értem
 Ennyi munka értelmetlenül
 Munka szakadatlanul

Dolgozás rogyásig
lankadatlanul megszállottan
dolgozik szakadatlanul amióta Apa meghalt

Az írógép kattogás abbamarad. Anya és Ágota lélegzet-visszafojtva fülel, míg nem a kattogás kisvártatva folytatódik

Ez valami bosszú
valami bosszú Apa ellen és Apa emléke ellen
bosszúhadjárat alighanem
másra nem gondolhatok nem
Szétszaggatom a professzor urat mondta széttépem a fejét
leszakítom mondta darabokra tépem
Széttépte Apa fényképeit amikor Apa meghalt
Fecnikre tépett és elégetett minden fényképet
noha nem tudta és még most sem tudja
Ez a mi titkunk

ÁGOTA Nem tudta nem tudta
És még most sem tudja

Összenevetnek

ANYA Soha egy látogató soha egy vendég
teljes elszigeteltség mindenkitől
Szünet nélküli munkálkodás
pihenés nélkül
soha egy ünnepnap
soha egy szabadnap
soha egy kis lazítás némi kiengedés
Ma ünnep
ma ünnepnap
Szilveszter
az egyetlen engedélyezett ünnep
az engedélyezett két üveg bor
és két vagy három üveg pezsgő
az engedélyezett két cigaretta neked
(Közben odamegy a tálalóhoz, és iszik gyorsan egy pohárával)
Néha egy kis séta naponta kétszer
semmi más semmi más semmi
Nincs ünnep
nincs vasárnap amióta Apa halott
És üres a páholyom is az operában
nem mehetek oda nem engedi nem

ÁGOTA Készülnünk kell

Készülni estére az ünnepre

ANYA Neked is készülnöd kell külön készülnöd

ÁGOTA Igen a nagy bőrönd már összecsomagolva
Felkészültem

- ANYA A nagy bőrönd már becsomagolva degeszre tömve
Minden összepakolva mint két éve
amikor először megkért a főorvos két éve
Ellenszenves alak kétségtelenül
erős áll domborodó has szőrös fülek
kicsit undort keltő nem vitás
Ellenszenves test és talán lélek is talán
- ÁGOTA Karácsony semmi
húsvét semmi
ezek mind apa-ünnepek kiáltotta
apás ünnepek apáskodó professzoros ünnepek
Elegem van az agyondohányzott és agyonivott karácsonyokból
Vége az agyonalkoholizált agyonzabált húsvétoknak
Apa-csikkék és apa-poharak mindenütt
apa-csikkék a hálószobában és a konyhában
apa-csikkék a fürdőkádban peremén és a szappantartóban
vodkaszagú apa-professzor-poharak a könyvespolcokon
- ANYA Elég volt tényleg elég
Ennek vége immár végleg vége igen kétségtelen
Nem kérdés elég volt a professzor úrból
aki úgy halt meg hogy semmit sem tudott
(*Összenevet Ágotával*)
- ÁGOTA Csak a szilveszter
a szilvesztert elismerem
mondta Thomas
mert a szilveszter az Idő ünnepe és ezt kár lenni tagadni
Ilyenkor szinte hallom ahogy fészkelődik és fordul az Idő
ropognak a csontjai
ropognak benne és vele a hónapok és a napok
és nyújtózkodva átfordul álmában a következő évre
átpördül az Idő
szokta mondani Thomas
Átfordulunk mi is kilöködünk
sodor magával az Idő és ez szép és ünnepélyes valóban
Mert szigorúan nézve én amolyan
idő-fanatikus vagyok
de nem időjárás-fanatikus
A karácsony és a húsvét semmi a szememben
szokta mondani Thomas
- ANYA Igen
Apa szemében minden volt
az én szememben semmi szokta mondani Tamás
Ami a professzor úrnak minden az nekem semmi
mondogatja Tamás
- ÁGOTA (*a jegyzetfüzetben lapozgat*)
Katolikus fellengzés
Katolikus kicsapongás és ünnepélyesen engedélyezett tökrészegkedés

mondta három héttel ezelőtt a délelőtti sétán
és ezt mondta már négy évvel ezelőtt is
Felírtam mindent felírtam a jegyzetfüzetbe
Mindezek az úgynevezett ünnepek
csak vallási szerepjátékok
nem mások ezek az ünnepek
szokta mondani
nem mások
mint vallási pszichodramák és teológiailag fertőzött bacchanáliák
Minden ünnep öncsalás önudvarlás
gátlástalan öntömjénezés
nem egyéb mint a nárcizmus karneváli menete
melyet saját szobraihoz vezényel az önmaga által elkábított embercsorda
így áll a jegyzetfüzetemben felírva

ANYA

Nem értem
Túlságosan vad túlságosan elvakult
De te szerencsére mindig megérttetted
ti mindig megértettétek egymást
Csak neked ír csak neked
Apa sem értette nem akarta érteni
Micsoda baromságok kiáltotta
és lehúzta a vécn a kéziratait
Egy mérnök ne írjon komédiákat
Az maga a komédia ha egy mérnök komédiákat ír
kiáltotta egyszer Apa
nem sokkal a halála előtt
Az maga a tragikomédia
Egy feltaláló ne találjon fel regényalakokat
ezt kiáltotta még az utolsó délelőttjén is
ezt hörögte amikor aztán este végre meghalt

ÁGOTA

Megalázta és megtiporta a papírokat
rágyújtott egy szivarra az egyik kéziratpapírral
Ez csak fidibusz kiáltotta Apa
nem regény csak fidibusz
és meggyújtotta vele a szivarját

ANYA

Berontott a szobájába és házkutatást tartott
Családi házkutatás kiáltotta
a családban marad ezt üvöltötte Apa
feldúlta a papírjait lefoglalt mindent lefoglalt
Miért nem a Goldbach-sejtéssel foglalkozol
mérnök és matematikus és nem foglalkozik a Goldbach-sejtéssel
nevetséges kiáltotta Apa
miért nem a prímszámokkal az ikerprímekkel vagy a Fermat-sejtéssel
miért nem miért nem
kiáltotta
és lefoglalt minden regényt és drámát
szemétre dobott és lökött mindent a szemétre dobott

- ÁGOTA És egyszer előttünk törölte ki egy kézirattal a hátsóját
előttünk igen előttünk
- ANYA Előttünk igen
Ott kellett állnunk a vécé előtt
míg a dolga után kitörülte a kéziratpapírral a hátsóját
emlékszem
Úristen
Mintha büntetett volna Apa is
mintha ez is bosszú lett volna
bosszúállás rajtam és Tamásomon
bosszúhadjárat a fiam és ellenem
Holott nem tudta ő sem tudta a titkot
a mi titkunkat
az enyémet a titkomat amit csak te tudsz
- ÁGOTA Nem tudta honnan is tudhatta volna
Csak az anya biztos az apaság sokszor hit kérdése
szokta mondani Thomas
szokta idézni Thomas
És Apa elhitte
apaként büntette Thomast és apaként büntetett minket is
mintha csak sejtette volna
- ÁGOTA Igen a Goldbach-sejtés helyett az Apa-sejtés
bizonyítás nélkül mindkettő
bizonyítékok hiányában

Összenevetnek

- ANYA Elhitte persze elhitte
igen az apaság hit kérdése igen
nem sejtés hanem hit hit csupán
Becsaptuk őket mindkettőjüket
mindketten becsaptuk mindkettőjüket
(*Odamegy a tálalóhoz, iszik*)
Ma ünnep
Ma este születésnap
Szilveszter két vagy három üveg pezsgő
Ünnepnap a mai
Évforduló
És neked az utolsó nap velünk
Jaj
Te elmehetsz neked van hova menned
De nekem nincs kiút maradnom kell
Tamás nélkül éhen halnék
utóra kerülnék a pénze nélkül
Maradnom kell az ingekkel
Utcán nem voltam hetek óta
ki sem mozdulok ki se látok az ingek mögöl

évek óta az opera nélkül a páholy nélkül az operai páholytól megfosztva
 árván az operai páholyunk amit még Apa bérelt
 Egy opera ahh
 egy sikeres operalibrettó
 és megmenekülne mindenki
 ez mindent megoldana

ÁGOTA Regények sorozata
 Drámák sorozata
 Komédiák
 Elbeszélések
 Fiktív levelek és fiktív útleírások
 Nagy esszék
 Esszék Goethéről Beethovenről Tolsztojról
 Dráma Kossuthról Kemény Zsigmondról és Hugo Károlyról
A Nyílt levelek Első rész
A Nyílt levelek Második rész
A Bolond Istók szerelmes éneke
A Csehov tévedése
A Perbeszéd Ibsen mellett
 Soha egy nagyregény
 mert nagyregény nincs kiáltotta Thomas
 Minden nagyregény nem egyéb
 mint a szellem elefantiázisa
 Rákos burjánzásnak indult
 szellemellenes szellemgyilkos mondatok
 Musil nevetséges és befejezetlen
 Joyce nevetséges és befejezetlen
 kiáltotta egyszer éjjel
 Minden nagyregény Apa-regény Apa-túltengés Apa-uralom Apa-kultúra
 Csak komédiák és társalgási drámák
 Soha egy tragédia
 Amit tragédiának hiszünk
 az voltaképpen egy rejtett komédia
 Minden tragédia voltaképpen elhazudott komédia
 A nagy tragikusok legnagyobb bűne
 hogy folyamatosan elcsalták előlünk a komédiát
 Adjátok vissza a komédiáimat
 Adjátok vissza az operetteket
 Átkom az operára operettet akarok
 Vagy ha nem
 majd adok nektek én komédiát
 majd adok én nektek komédiát
 kiáltotta majd adok én nektek
 kiáltotta Thomas az antikváriumban
 és itt áll a jegyzeteimben is

ANYA Nem értem
 Soha egy kis pihenés
 a nyugalom egyetlen perce sem

Megszállott kétségtelen elvadult túlzottan is
 Csak séta
 Legfeljebb séta
 Mindig ugyanott
 mindig ugyanazon az egyetlen útvonalon
 Ki a házkapun aztán balra aztán jobbra aztán két sarok után megint jobbra
 jobbra és balra
 antikvárium piac kávéház
 olykor más sorrendben
 piac antikvárium kávéház
 kávéház piac antikvárium
 És mindenütt nevetés
 mindenütt kinevetés
 Kinevetik a piacon és az antikváriumban
 összesúgnak a háta mögött a kávéházban
 tudom hogy összesúgnak és kinevetik a hentesek is
 nem is beszélve a közös képviselőről
 Veled mindig veled
 Soha velem csak veled velem soha
 mindig csak a nővérrel az anyával soha
 Engem nem szeret ez kétségtelen
 sohasem szeretett
 jól éneklő Fülöp király a *Don Carlos*ban
 Sohasem szeretett
 Az anya nem számít csak a nővérem számít
 ezt kiáltotta egyszer
 Ezt üvöltötte a tavalyi születésnapon is
 tavaly szilveszterkor
 Ágota számít kiáltotta
 csak Ágota
 Az anya véletlen a nővér szükségszerű
 Apa is szükségszerű volt
 de Apa szerencsére meghalt
 Szerencsére és szükségszerűen halt meg
 ezt mondta többször is
 Azt hitte hogy Apa szükségszerű
 holott véletlen volt véletlen az apja
 és véletlen lett ő is
 egy fennakadt sejtcsomó véletlenül
 Tamás
 Úristen
 tiszta véletlen volt hogy megszületett
 Én *versus* a véletlen család
 kiáltotta
 és ezt kiáltja a narrátor is
A családhoz láncolt zseni című önéletrajzi vázlatában
 Thomas *versus* az akcidentális család
 Még nincs kész még kidolgozásra vár

ÁGOTA

- ANYA Egy pimasz fiú emlékiratai
ez az alcíme azt mondta a múltkor vasalás közben
ideült mellém és kedvesen nézte hogy vasalgotok
és akkor egy pillanatra azt hittem hogy szeret
Egy pimasz fiú emlékiratai
Leszámolok örökre a családdal üvöltötte
pimaszul gyilkos mondatokban leszámolok
vágóhídra viszem a családomat és minden családot ezzel egyidejűleg
egyidejűleg és egyszerre
- ÁGOTA Pimasz igen pimasz
Töredék egyelőre
Töredék egyelőre az önéletrajz
fragmentum pillanatnyilag
Még csak most kezdtem bele a legépelésbe
most kezdtem bele a tisztázatba
de már most látszik hogy Apa nem szerepel benne
Apát kihagyta
Apát teljes mértékben figyelmen kívül hagyta és hagyja a memoárjaiban
a pimasz fiú teljesen ignorálja az Apát
úgy tekinti mintha nem is létezett volna
- ANYA Kihagyta az Apát
Apát kihagyta
Mintha csak sejtette volna
- ÁGOTA Ugyan már nem sejt semmit
- ANYA Nem sejtí és nem is sejtette
Nem sejtettek ezek semmit
Sem Apa sem ő Tamás
Goldbach-sejtés Apa-sejtés nevetségés
Soha nem sejtettek semmit úgy estek egymásnak a gyűlöletükben
miközben sejtelmük sem volt sejtelmük sem
Nem tudhatja meg soha
- ÁGOTA Soha
- ANYA A pimasz fiú
(*Összenevet Ágotával*)
A családhoz láncolt zseni
Jaj szegényem szegény Tamásom
- ÁGOTA Nem tudom mikor folytatom a másolást
ebben a lakásban bizonyosan nem folytatom a tisztázást
itt már nem és lehet hogy máshol sem
Elég volt
A nagy bőrönd becsomagolva
majd elküldetek érte a főorvos mindent elintéz mindent kézben tart
- ANYA A főorvos ellenszenves alak nem kétséges
Sarastro amolyan Sarastro
egy téves Sarastro vagy Marke király
félresikerült basszbariton

ÁGOTA Nekem ez maradt
 ez a szószátyár alak
 ez ez maradt ez a génhibás Sarastro
 És ezzel sakkban tarthatom Thomast
 megfegyvelmezhetem ha nagyon belelendül
 A főorvos az én félig titkos fegyverem

ANYA A család számomra csak egy lőtér
 szokta mondogatni lámpaoltás előtt
 csupán csak lőtér
 ahol minden lövés célba talál
 a véletlen lőtéren szükségképpen célba ér
 akárhova célzol célba ér
 és noha célba ér és talál
 a találatot nem követi semmi
 nem követi valódi halál
 ezt kiáltotta
 ezt vágta az arcunkba ezt
 Tetszhalottak vagyunk
 kiáltotta
 Sikeres tetszhalottak
 azaz valóságosnak tűnő halottak
 ezt kiáltotta
 A családban vaktölténnyel lövöldözünk tetszhalottakra
 A találmányom sikeressé tett minket e téren
 A találmányom révén mindent átvészelnünk
 Apa halála után
 a találmányom hozta pénz mentőövet dobott a számunkra
 túlélési pénzt lökött elénk bele a tényérunkba
 A család pusztán túlélőtábor
 ezt kiáltotta
 Szervezett túlélőtúra
 Ráadásul rosszul szervezett
 egyelőre fölöttébb rosszul szervezett
 de még megjavítható véletlenszerű túlélőgyakorlat
 Vannak ötleteim
 kiáltotta
 lennének ötleteim és majd elő is adom őket a megfelelő időben
 talán éppen szilveszterkor
 Új napirenden dolgozom
 Új radikális napirenden
 ezt mondta egyik este villanyoltás előtt
 Új megreformált napirenden dolgozom
 és azon belül
 új még radikálisabb villanyoltási renden munkálkodom
 mondta
 és kikapcsolta az egész lakásban a villanyt
 kicsavarta még a biztosítékot is

ÁGOTA Igen kicsavarta
 ANYA Apa gyűlölt engem
 és én is gyűlöltem feltehetően
 szokta mondogatni az esti fürdés közben
 de Apa halálával szerencsére szabad kezet kaptam
 ÁGOTA Szabad kezet kapott kétségtelen

Az írógépkopogás abbamarad, a szokott játék, amíg a gépelés ismét hallható nem lesz

ANYA Nem értem
 De a fiamhoz én nem vagyok elég bátor
 Nem is kell bátorság nekem
 A vasaláshoz nem kell bátorság
 szokta mondani amikor elnézi hogyan vasalok
 Ide csak biztos kéz kell és ez sem kevés
 na meg villany persze
 mondta
 De ne aggódj a vasaláshoz mindig lesz villany
 hiszen a vasalás is szellemi munka
 csak látszólag mechanikus monoton
 valójában
 a szó teljes értelmében szellemi munka
 ihletett átszellemült
 Csak ne aggódj
 mondta és megsimogatott
 szeretettel ha nem tévedek
 szeretettel
 Csak ne aggódj
 mondta és megcirógatott kedvesen
 Néha kedves nagyon kedves a fiam
 Tamás véletlen kisfiam
 ÁGOTA Séta római I
 Séta római II
 Délelőtt és délután
 napirend szerint
 minden pillanatot beosztva
 hét éve mindennap
 Piac huszonnégy perc
 antikvárium huszonnyolc
 maga a puszta utca tizennyolc
 a fennmaradó időre a kávéház marad
 a többi idő kávéház-idő
 Tökéletes kiadagolás
 Tökéletesen kidolgozott sétaléptek és hibátlan sétaöltözék
 egyenléptek és egyenöltözék
 Déltől fél kettőig Séta római I
 Hattól fél nyolcig Séta római II
 Az időjárástól függetlenül

Az időjárás nem más mint a legveszélyesebb ábránd
kiáltotta egyszer egy jégesőben villámok között
vagy legjobb esetben az istenek kártyapartija
mondta
A legjobb esetben egy isteni botrányba fulladó égi kártyaparti
mondta és erre felröhögtek az antikváriumban szemérmetlenül

ANYA Új napirendet akar
Nem értem
Vajon mit akarhat az új napirenddel
Lámpaoltás előbb
feltehetően
Eddig tizenkettőkor
Ezentúl fél tizenkettőkor feltehetően
És ébresztő is korábban
valószínűleg korábban
Majd este kiderül nyilván kiderül
Estére minden kiderül
(Odamegy a tálalóhoz, és iszik)

ÁGOTA Séta délben és délután
Közben pedig csak munka szakadatlan
Regénymunka és esszémunka
drámák és komédiák
Reggeli soha
A reggeli halálos agybénítás
Minden reggeli beláthatatlan csapdákkal jár
kiáltotta tegnapelőtt az antikváriumban
Délben könnyű ebéd
Délután könnyű uzsonna
Este könnyű vacsora
Tojás saláta pirítós tea
Néha bor
Sör soha csak bor
Néha pálinka egy korty vodka likőr nekünk konyak
Ma este pezsgő
Sör soha
A sör az osztrák és bajor elbárgyulás
lendületesen habzó bizonyítéka
kiáltott fel egyszer
és így kiált fel Thomas Bernhard is a *Bécsi véreb* című drámában
Sörben úszó történelem
Sör-filozófia és sör-esztétika
honalapítási honfoglalási sörsátrak
mondja Thomas Bernhard a *Mindennapos Oktoberfest* című komédiában

Az írógépkopogás elhallgat. Az előző játék. Aztán megint a kopogás

Jól halad
úgy hallom jól halad

ANYA   Mindegyik visszautasítva
              Nem értem
              A *Bécsi véreb* elutasítva
              az *Októberfest* visszautasítva
              A *Mindenkinek a magáét* elutasítva
              A *naturalizmus végnapjai* visszaadva
              a *Kellemes gyászunkát a túlélőknek* a szemétkosárba lökve
              A *Kutyák esküvője* senkinek sem kell
              A Goethe-esszé legyalázva
              A Kemény Zsigmond kigúnyolva
              A Vörösmarty halálra kacagva
              Operát kellene írnia egy operát
              egy döntő operát nekem igen
              egyszer végre nekem is írhatna valamit
              ha már nem járhatok az operába ha már nem engedi
              Úristen
              Gardelli Ilosfalvy Házy Böbe
 ÁGOTA   Arányérzék
              kiáltja gyakran az antikváriumban és összenevetnek mögötte
              Arányérzék
              mondja a kávéház előtt
              mielőtt még meginnánk a méregerős dupla olasz kávét
              és elszívhatnám a csakis itt engedélyezett két cigarettámat
              csak olasz kávét csakis olaszt
              a német kávé birodalmi hazugság
              nem is beszélve a riszálós és perfid francia kávéról
              mondta mindíg a kávéház felé haladva
              De ne túlozzunk
              mondta
              Csak semmi túlzás
              Bennem megvan az arányérzék még még szerencse
              mondta a kávéház előtt állva
              Ritka adomány mondta és elmosolyodott
              Elmosolyodott
              meglátva a kávéház előtt a fényt
              Ideálisan beeső fény
              kétszer mosott rugalmas fény mondta
              Regényhez illő fény nem esszéhez illő regényfény
              kiáltotta a múltkor a kávéház elé érve
              és felnézett az égre
              A regényes fényt óvó és elosztó felhő
              a bennem élő a semmirekellő
              senkinek sem kellő regényemet fényesen ápoló tisztán tartó felhő
              mondta a kávéház előtt
              a senkihez sem méltó regényemet nekem megőrző és óvó felhő
              kiáltotta aztán még a liftben is
              amikor már figyelt a közös képviselő

az egykor egyéni ávós és egyéni náci és most ismét egyéni náci
 Vannak regényfények
 és vannak esszéfények kiáltotta
 nem is beszélve a komédia cikázó malacfényeiről
 a huncut fickándozásokról
 mondta Thomas a házfolyosón
 De jaj annak aki képes megkülönböztetni őket
 és jaj nekem mert képes vagyok
 Jaj
 Jaj nekem
 Noha gyűlölöm a természetet
 és a fény tagadhatatlanul természeti jelenség
 Átkom a természetre
 de azért a macskákat elismerem
 a macska rendben van
 a kutya nincs rendben
 a macskát elfogadom
 noha nem szeretem de elfogadom
 a kutyát visszautasítom
 a macskát tolerálom
 a kutyát ignorálom
 Apa kutyákat tartott
 én nem tartok semmit macskát sem semmit
 nincs állat a lakásban
 ez itt állatmentes övezet
 A természet nem más mint árulás
 aránytalan kicsapongás
 buja támadás a szellem ellen
 és a kutya különösen csaholó és földközeli támadás a szellem munkája ellen
 ahogy az Elbeszélő Római III felkiált a *Nyílt levelek* római II-ben
 Gyűlölöm ezt az aránytalan kicsapongást így kiált fel a narrátorom
 és ezzel egyetértek noha nem én vagyok a narrátorom
 a narrátorommal semmiképpen sem azonosítanám magam
 ettől kifejezetten undorodnék
 teljes narrátorantipátiában és apátiában telik és telt mindig is az életem
 noha az úgynevezett szakértő olvasóim gond nélkül azonosítottak
 az úgynevezett folyóiratok úgynevezett szerkesztői
 minden további nélkül azonosítottak az úgynevezett narrátorommal
 ezek az úgynevezett hivatásos kritikusok
 valójában kéziratgyilkosok és nyelvölők
 nyelvölők és nyelvelők
 mondta Thomas a liftben és még az előszobában is
 amikor levette a cipőjét és felakasztotta a kabátot
 a legcsekélyebb habozás nélkül azonosítottak az Elbeszélőmmel
 és különösen pimasz örültnek neveztek ezért
 és mint teljes és úgymond pajkos idiótát elutasítottak
 Nem levelezek velük

nem levelezek senkivel
 legfeljebb a csomagküldő szolgálattal
 velük tartom a kapcsolatot
 kiáltotta egy délutáni sétán a piacon
 Az úgynevezett irodalmi levelezésre
 arra is vagy te nővérem
 te levelezel helyettem mégpedig kiválóan levelezel
 mondta már négy évvel ezelőtt
 A találmányom és Apa halála óta nem levelezek a világgal
 A sikeres találmányom meghozta a világi sikert
 és egyidejűleg a teljes elzárkózást nekem
 Apa sikeres halála megadta a teljes belső szabadságot
 bármiféle kiszolgáltatottság nélkül
 csak magamnak és a munkámnak kiszolgáltatva
 Hét éve
 hét boldog és termékeny éve
 egy alaposan kidolgozott
 és a családomnak az úgynevezett családomnak is megfelelő
 tökéletesen és rés nélküli napirend szerint
 Mindenkinek jó
 mindenki beleegyezett suttogta egyszer a liftben
 ANYA Mindenki beleegyezett bele
 mindenki aláírta a napirendet és a munkarendet
 Rend van és tisztaság
 Rend az Apa által hátrahagyott káosz után
 Rend van ez kétségtelen
 Furcsa rend de rend nem kérdés
 csikkek nélkül koszos poharak nélkül
 Készülnünk kell
 hamarosan séta
 hamarosan dél a Séta római I
 ÁGOTA Én felkészültem
 a bőrönd bepakolva
 és talán már a Séta római I-en megmondom neki
 megmondom hogy elmegyek
 ANYA Széttépte a fényképeket
 vele együtt kellett elégetnünk az összes az összes fényképet
 Apa összes fényképét
 Noha nem tudta nem tudhatta
 senki nem tudja csak te
 még az igazi apa sem tudja még ő sem
 még előtte is elhallgattam
 titokban tartottam az igazi előtt is
 (Összenevet Ágotával)
 ÁGOTA Még az igazi sem tudja és jól van ez így
 Minek is tudnák
 Thomas a mi dolgunk nem az övék

nem az Apa dolga és a fiú dolga a mi fiunk
a mi fiunk kétségtelen a miénk a mi fiunk

ANYA Ma este
Szilveszter
Szilveszter és születésnap
Végre egy kis pezsgő pezsgő
Tamás
Kisfiam
Tamásom
Harminchét év
Úristen
Harminchét év hazugság
Egy kis pezsgő végre
Nem titokban nyíltan pezsgő az terített asztalnál
Egy vagy két cigaretta neked
nem titokban végre nyíltan
(Odamegy a tálalóhoz, iszik)

ÁGOTA Ne mondd hogy Tamás
Ne mondd hogy Tamás
Thomas
Mondd hogy Thomas

ANYA Én Tamást szültem
nem Thomast
Véletlen fogantam de szándékosan szültem
szükségszerűen
(Összenevet Ágotával)
Tamás

ÁGOTA Ó Tamás te meg Ágota
Abszolút Tamás-elutasítás
Tökéletes Tamás-ellenszenv
Teljes kutyaignorálás
és teljes Tamás-viszolygás
Abszolút magyarmegvetés
Tökéletes magyargyűlölet
Kutyaelutasítás és magyarságviszolygás egyidejűleg
(A jegyzetfüzetben lapozgat)
A puli és a kuvasz mint a magyarság ostoba címerállatai
a komondor és a vizsla magyarság bárgyú vezérbirkái
Jóskaság, ferkóság, magyarság
szokta mondogatni séta közben
Szószátyárság felületesség
nagyolás és ábrándozás
fellengzős öncsalás a végletekig
köldöknéző butaság és szellemi kasztráltság
ráadásul a szellem kiherélésére azonnal kész beteges hajlam
teljes kuvasz elbárgyulás
vollkommene Verdummung
pulisunyiség és komondorérzület

ez a magyar semmi más
 mondta Thomas
 és ezt kiáltja Széchenyi is *A magyarok kivonulásában*
 Az alkohol és a sertéspörkölt bűvópatakjaitól egyre inkább aláásott alámosott
 egyre roskatagabb és gyalázatosabb agyak és lelkek
 szinte önmagától lángra kapó
 öngyulladásra hajlamos antiszemitizmus
 mintegy genetikusan adott rasszizmus
 minden egyes fröccsel egyre magasabbra hágó nagyzási hóbort
 és idegengyűlölet
 egyre szélesebb mederben hömpölygő
 minden cigányzenével egyre hangulatosabban aláfestett cigányellenesség
 A szellemi mézszárszékek magyar dúvadjai
 A minden keretlegények legkiválóbbjai
 üvöltötte egyszer ő
 hajnalban
 amikor aztán feljött a közös képviselő
 A végtelen magyarbúzt árasztó komondorprolik által
 a marhavagonokban félsertésként kimért zsidók
 a hányingerig izgató magyarszagozt kilövellő honfoglalóbúzt árasztó
 zsidókat köpködő
 középosztálybeli katolikus és protestáns puliszukák
 evangélikus és lutheránus kuvaszok
 kiált fel az olasz származású Gonella
 a *Mindenkinek a magáét* című drámájában
 ANYA Elutasítva természetesen
 kilenc színház által elutasítva
 ÁGOTA Ez a sok
 övig és pöcsig lealázott és megromlott elaljasodott senki
 ez az impotenciáját végtelen korbácsos erőszakkal leplező
 önmagát nemi oroszlánnak álcázó szemétdombra való bagázs
 kiált fel a francia származású Bonadieu
 a *Játszi kedvünk* című novellája végén
 Széchenyi Bartók Péterfy Jenő Vörösmarty Ady
 Kivételek
 fontos kivételek
 ellenbizonyítékok ebben a gyilkolásra berendezett
 a szellemet kilúgozó
 a nyilasok és náci és bejegyzett gyászmagyarok által fönntartott
 kocsmacsárdában
 ANYA Tamás Beethoven
 Fiam
 Este születésnap
 Ráadásul szilveszter
 Készülni kell
 Vége az évnek
 Készüljünk
 Készüljünk fel az év végére és talán az újra is

talán az új is talán
 Opera talán
Rózsalovag A varázsfuvola Az eladott menyasszony
 ÁGOTA Készülnünk kell
 Este vacsora
 Nem nagy vacsora de ünnepi vacsora
 Thomas
 Beethoven
 Szilveszter
 Születésnap és évforduló
 az utolsó nekem remélhetőleg a végleg utolsó
 elmegyek kihajózom végleg és végre
 ANYA Mindig ugyanaz
 Évek óta ugyanaz
 Ugyanaz hét éve monoton
 Előétel tojás
 Főtt tojás néhány olívacseppel és páрмаi sonkával
 Leves
Minestrone
 Olasz zöldségleves olasz
 Könnyű sült teljesen zsírtalan
 a magyar mócsingtól mentes zsírtalan
 Marhasült bélszín saláta mellé
 Sok saláta
 Gomba párolt zöldségek zeller sárgarépa krumpli
 krumplipüré esetleg
 párolt rizs frissen reszelt parmezánnal
 olaszosan olaszosan
 A végén aszalt gyümölcs és sajt
Tête de Moin finom kis rózsaszirmokra vágva
 franciásan franciásan
 ÁGOTA Semmi magyar és semmi osztrák
 semmi cseh és szlovák és semmi kínai és indiai
 Semmi édesség
 Semmi
 ANYA Esetleg fagylalt
 Fagylalt talán talán jégkrém
 Tészta nem
 édes tészta szigorúan tilos
 ÁGOTA A szellemromboló desszertek örökre számúzve
 mondja a Főpincér a *Kossuth esküje* második felvonásában
 ANYA Bor kell
 Olasz netán francia vörös
 Ásványvíz szénsavmentes gáz nélkül
 Pezsgő kivételesen
 Ma pezsgő
 Francia természetesen ahogy meghagyta
 A pénz ma nem számít

Francia drága *naturellement*
 A szilveszteri születésnapon nem számít a pénz
 A születésnap szilveszteren elengedjük magunkat
 és szilveszterkor kiosztjuk a karácsonyi ajándékokat
 valami aprósággal megajándékozunk egymást
 Mi szilveszterkor karácsonyozunk
 Nem tartunk a birka prolitömegekkel
 nem elegyedünk a magyaros hordákkal
 Beethoven Szilveszter Thomas
 Lazák leszünk
 lazák és könnyűek
 mondta Thomas két nappal ezelőtt a délelőtti sétán
 és ezt mondta már hét évvel ezelőtt az első szilveszteren is
 Mozartként élünk Beethoven születésnapján
 ÁGOTA Zene is kell
 Zene mi sem természetesebb
 ANYA Opera
Rózsalovag Tosca A végzet hatalma
 ÁGOTA Opera nem
 Csakis Beethoven
 aki nem tudott operát írni
 kiáltotta három éve a reggeli sétán
Missa solennis
 vagy *opus 131* netán *opus 132*
A Diabelli variációk
 Talán a *Hetedik szimfónia* talán
 Talán a *Kilencedik szimfónia* de csakis a második tétel
 az üstdobbal berobbanó második tétel
 semmi más talán
 így mondta talán
 A születésnapon csak Beethoven lehet
 a születésnapom egyben Beethoven születésnapja
 noha szilveszter persze egyikünknek sem születésnapja
 Szilveszterkor a túl gyors Petőfi a rohanó Petőfi született nem én
 a sebességfanatikus mindjárt az év első napján a világba kiszáguldó Petőfi
 nem én születtem vagy Beethoven
 De köpök a tényekre
 kiáltotta
 Akkor születtem meg amikor Beethoven
 így döntöttem
 szokta mondani a piacon a padlizsános előtt
 noha egyáltalán nem azon a napon születtem
 De úgy döntöttem hogy akkor születtem
 nincsenek tények csak művészi döntések
 minden tényállításom egy művészi döntés
 egy lehetséges világ alapköve
 és jöjjön ide aki meg akar cáfolni
 kiáltotta az antikváriumban három éve

ANYA Opera semmi soha opera soha dalszínház
 Porban áll a páholyunk fullasztó porban
 Sírní tudnék zokogni szakadatlan

ÁGOTA Beethoven és netán Bach
 esetleg Schubert némi Mozart talán
 Szilveszter
 és ezért talán Johann Strauss
A denevér esetleg igen
 a *Glücklich ist, wer vergisst* szakasz
 a legcsodálatosabb valódi bohémélet
 tavaszi bohémélet télen
 vérbeli operett valódi nevetés
 Operett igen opera soha
 Az opera hazugság és az operett dupla hazugság ezért jó
 ezért érvényes az operett míg az opera érvénytelen
 ezt kiáltotta egyszer a konyhában

Az írógépkattogás abbamarad. A szokott játék

ANYA Úgy látszik jól halad
 Ma a regényíró ingét kérte
 és a szilveszteri mellényét
 estére azt veszem föl mondta
 a regényes zöld szilveszteri selyemmellényt és a regényíró puplingemet
 Este talán netán esetleg
 mondta
 Esetleg talán föltehetően
 fölolvassok valamit az új regényemből
 ha úgy hozza kedvem
 fölolvassok valamit Beethoven tiszteletére
 Nem nektek
 mondta
 hanem Beethovennek és a szilveszternek olvasok és magamnak persze
 és nevetett
 És talán énekelünk is
A denevért talán
 (*Dúdol*)
Glücklich ist, wer vergisst
was doch nicht zu ändern ist
 Boldog az
 ki elfelejti
 azt amire nincs vigasz

ÁGOTA Jaj

ANYA Felolvas netán az új regényből
 a címe *Zárt ajtók*
 Ti vagytok az én zárt osztályomon a zárt ajtók
 mondta és nevetett
 felolvasok belőletek
 néhány fejezetet felolvasok belőletek

mondta és megint nevetett
 Elvégre zárt ajtós családi ünnepség lesz
 családi szilveszter mint mindig zárt ajtók mögött
 familiáris cézó
 családi szigorúan zárt osztály
 ÁGOTA Pedig ha tudná mennyire nyitott mennyire
 nagyon is nyitott
 ANYA De nem tudja
 Nem és nem is tudja meg soha
 ÁGOTA Soha megígérem soha
 ANYA Véletlen család mondogatja
 a találmányom és az Apa szerencsés halála által összecsirizelt család
 Kuttyák kitiltva Beethoven engedélyezve mondta
 Macskák megjelenése elfogadott kiáltotta
 Macskáknak a kitüntetések viselése nem kötelező
 kiáltotta
 És folyton nevetett
 Nem szeretem ha nevet
 a kacagása félelmetes
 ÁGOTA Ma már senki nem tud nevetni
 Apa sem tudott
 mondta három napja a délutáni sétán
 Teljes nevetésdilettantizmus
 tökéletes nevetésmészárszék és vágóhíd
 nevetésfelejtés és nevetésképtelenség nevetésimbecillitás
 Senki nem képes ma nevetni
 és a magyarok és a férfiak a legkevésbé tudnak nevetni
 mondta nevetve a délelőtti sétán
 és ez derül ki a *Bolond Istók szerelmes éneke* második fejezetében is
 az álarcosbál fejezetben ahol Ferenc József lángost eszik
 ANYA Este születésnap
 És fordul az év és vele fordulunk mi is kilöködünk
 Készülnünk kell
 Ma estére a regényíró ingét kérte hozzá a szilveszteri mellényt
 Könnyű vacsora
 aztán Beethoven
 kettős születésnap
 De mi közöm nekem Beethovenhez
 Én Tamást szültem nem Thomast nem nem Beethoven
 ÁGOTA Este születésnap
 Szilveszter
 Készülnünk kell
 és készülnöm kell nekem is
 Ma elmegyek végképp
 Két éve nem sikerült
 két éve megakadályozta
 de ma búcsút mondok ennek a háznak
 Örökre remélem örökre

- ANYA A regényíróingét kérte estére
 és a regényes mellényét
 Zöld mellény zöld selyem
 tökéletesen könnyű anyag a tökéletesen könnyű mondatokhoz
 Lenvászon nadrág regényírónadrág
 Puplining halvány vörös csíkokkal az epika valódi köntöse
 A fekete csíkok megölnék bennem a regényt
 A fekete tipikus komédiaing
 és a karcolat meg a kisebb tárca vagy elbeszélés is külön ruházatot kíván
 Készülnöd kell Agota
 Készülnöd kell
 noha ez a főorvos ellenszenves alak nem vitás
 egy egoista és kéjleső figura kétségtelenül
- ÁGOTA Igen készülok a nagy bőrönd már becsomagolva
 Nem vett észre semmit
 ügyes voltam nem vett észre semmit
 A mai sétán megmondom neki
 megmondom a végén a kávéházban
 meg kell mondanom hogyan döntöttem
 nem tehetek mást
 megmondom ha lesz erőm ha lesz bátorságom megmondom
- ANYA Nem ne mondd meg
 az ünnep miatt a Séta római II ma úgyis elmarad
 ma kivételesen elmarad
 Ne mondj ma semmit majd holnap holnap reggel
 Könyörgök
- ÁGOTA Lehet hogy elhagy az erőm
 hogy csak este mondom meg
 lehet hogy az estét még végigcsinálok békében
 ennyit még megérdemel
- ANYA Csak este mondd meg igen
 csak este hogy elmész
 vagy ne szólj este sem ne szólj még ne
 ennyit megérdemel a fiam
 Várjuk meg az estét vagy netán a holnap reggelt
 addig míg megisszuk a pezsgőt a bort de főként a pezsgőt
 Addig még kitart a hazugság estig kitart bizonyosan
 a pezsgőig kitart ha te is úgy akarod
 Elköltözöl
 Itt hagysz egyedül vele
 Jaj
 Itt maradok a vasalatlan ingek hegyeivel
 nadrágok mellények zoknik
 Nem tehetek semmit nekem maradnom kell
 nélküle éhen halok
- ÁGOTA Férjhez megyek elhagyom a házat
 mennem kell élni akarok
 élnem kell mennem kell

- nem maradhatok tovább
 Új év új élet
 Ez a főorvos rendes ember végeredményben
 rendes ember és kitartó kitartó
 (*Dúdoló*)
Glücklich ist, wer vergisst
- ANYA Ellenszenves alak a főorvos
 Sarastro amolyan szarkasztikus Sarastro
 ironikus erősen ironikus
- ÁGOTA De én nem vagyok az Éj Királynője nem
 Én nem vagyok nem én
 (*Összenevet Anyával*)
- ANYA Félek
 Rettenetesen szorongok
 megint öngyilkos lesz
 Mint két éve
 két éve
 amikor először akartál menni
- ÁGOTA Zsarolás volt szintiszta komédia
 Tragédiába burkolt komédia a kedvenc műfaja
 hamisítatlan opera
- ANYA Mégis maradtál
 és nem miattam nem miattam maradtál
- ÁGOTA Magsajnáltam visszajöttem
 hiszen szeretem
 szeretem voltaképpen szeretem
 Szeretem Thomast
 Tamást nem annyira
 de Thomast szeretem
 Thomas meggyőző
 Tamás nevetséges
 Thomas nekem csak Thomas
 ritkán Tamás
 és a kettő olykor alig megkülönböztethető
 teljesen egyforma olykor
 Elhagyom őket
 elhagyom mindkettőt mindkét féltestvéremet itt hagyom
 itt hagyom mindkét félt egészen egészen itt hagyom magára
 Mi lesz vele nélkülem
 mi lesz velük
 Jaj
 Mi lesz velünk és mi lesz velük
 de akkor is elhagyom nem tehetek mást
 meg kell mentenem magamat
 menekülni még nem késő
- ANYA De talán késő már késő
 késő elkésett a menekülés
 talán már elkéstell te is és elkéstünk mindannyian

már lezajlott a finálé talán már vége a dalnak
 Két éve is öngyilkos lett
 amikor először hagytad el őt és a házat
 és engem
 Két éve amikor elhagytál minket
 amikor itt hagytál engem egyedül egyedül
 Igaz altató helyett akkor hashajtót vett be
 Egy üveg hashajtót
 Véletlenül kétségtelen véletlenül
 ÁGOTA Állítólag véletlen
 ANYA Véletlen volt
 bizonyosan véletlen
 Teljesen egyforma fiolák
 teljesen egyforma tabletták
 alig megkülönböztethető
 bárki összecserélhette volna őket
 bárki megtehetette volna hogy hogy
 összecseréli őket
 Rettenetes éjszaka
 és akkor is feljött a közös képviselő
 Egész éjjel a fürdőszobában
 Ki a fürdőből be a hálósobába
 be a hálósobából és ki a fürdőbe
 papírtekercsekkel törülközőkkel egész éjjel
 ki és be
 ÁGOTA Jaj
 ANYA Hamarosan dél
 kezdődik a Séta római I
 Mindjárt harangoznak
 ÁGOTA Hamarosan dél kezdődik a séta első része
 Készülnöm kell

Az írógépkopogás abbamarad

ANYA Nevetett
 akkor is pokolian nevetett
 összekakáltam az ünnepet
 leszartam a szilvesztert mondta
 és kacagott fékeveszetten
 és a szilveszterrel lekakáltam magamat is meg Beethovent
 Ezt mondta és nevetett és aztán elsírta magát
 ÁGOTA Igen sírt
 sírt és zokogott a vállamon amikor visszatértem reszketett szegény
 Thomas
 Mit szólt volna Apa ezt sírta bele a vállamba
 mit szólt volna ezt kérdezgette zokogva szegény Thomas
 ANYA Apa
 Tamás

Tamásom
 Szegény Tamás
 Tamás
 Hamarosan dél
 Kezdődik a séta
 a Séta római I az első rész
 de ma nem lesz második

ÁGOTA Igen
 Készülnöm kell
 És készülnünk kell estére is

ANYA és ÁGOTA *(dúdolnak egy strófát A denevérből)*
Glücklich ist, wer vergisst
was doch nicht zu ändern ist

THOMAS *(kiáltása kívülről)*
 Ágota
 Séta

A két nő megdermed. Sötét. Szünet

Második jelenet

Főorvos, Anya

A Főorvos szilveszteri konfettiporral meghintve és vicces papírcsákóval a fején az asztalnál ül, miközben Anya eleinte még vasal, aztán ki-be járkal, terít, rendezkedik, az asztalt díszíti, néha iszik egy pohárával, néha egész egyszerűen percekre kimegy a színpadról, és magára hagyja a Főorvost a monológjával stb.

FŐORVOS Ön, mélyen tisztelt asszonyom, bizonyára tudja, milyen őszinte és megingathatatlanul alapos érzelmekkel viseltetek szerfölött kedvelt és úgyszólván adorált leánya irányában, így hát emez érzelmek és velleitások alapján és jogán engedtesék meg nekem, hogy ezt a csodásan illatozó rongyos kiflit belemártogassam a kávémba, pontosabban, mit is beszélek, az ön kávéjába, és azt is bevallom, ha már itt tartunk, e kávé legszívesebben a mi kávéknak, a mi közös, a mi már-már titkos beszélgetésünket indító, intim kávéknak titulálnám ezt a remekbe sikerült kávé, ha ezzel nem sérteném az illem sok évszázadok által kitermelt és általam mindig is akceptált szabályait, melyek tiltják, hogy túlzottan bizalmasan kezeljük alig vagy csak felületesen ismert társalkodópartnerünket, noha már két évvel ezelőtt is volt szerencsénk találkozni.

Csend

Persze mindezek az illemszabályok és az elemi udvariasság azt is tiltja, hogy előzetes bejelentés nélkül törjek be egy számomra idegen lakásba, pláne szilveszter napján, persze sok mindenfélét fölhozhatnék mentségemre, például azt, hogy éppen az év fordulóján kell döntenem sorsfordító kérdésekben, vagy például azt, hogy el akartam kerülni az ön imádva adorált leányával történő találkozást, nem is beszélve a Tamás fiával való esetleges összefutásomról, melyet még határozottabban el kívánok kerülni, és mivel bájos leányától tudomásom van az önök napirendjéről és

időbeosztásának kínos pontosságáról, így azt is bátorkodtam kikélni, hogy a fiú és a nővér e pillanatban megszokott déli sétájukat végzik, ennek folyományaként a találkozás hurkából való kibújás nem okozhatott különösebb gondot a számomra,

haha!

szóval mindezt elmondhatnám önnek, a hallgatás mélységesen mély burkába visszahúzódó asszonyom, de legyen most annyi elég váratlan látogatásom mentségére, hogy különféle megmondolások mintegy ellenállhatatlanná és kötelező erejűvé tettek, hogy mindenféle bejelentés nélkül, úgyszólván egy fejkendő kalóz vakmerőségével és pimaszságával törjek rá önökre, jelesül e pillanatban csak önre, pusztán és egyedül önre, mélyen tisztelt asszonyom, de van némi felhatalmazásom erre a betyártempóra, mégpedig ama sürgető érzés vagy vágy, ha így jobban tetszik, hogy választ kapjak arra a, megint azt kell mondjam, sürgető és engem folyamatosan állandóan kínzó kérdésre, melyet mélyen és szeretve tisztelt lányának tettem fel, nem is oly rég, ha a mostani két napot és az ezt megelőző két évet nem is oly régnak szabad nevezni, közelmúltnak mindenestre lehet, bár ez is problematikus egy bizonyos megszorító értelemben, hiszen, hogy egy szerelmes férfi két éves kérdése, amely azt célozta, hogy vajon kedves és általam minden mérték felett vágyott, noha megjegyzendő, immár semmiképpen sem hamvasan fiatalnak nem ítéltető, és ekként családalapítási esélyeinek lassan a határpontjára érő, vagyis ajánlatomat a legkedvezőbb, mondhatni, az utolsó előtti pillanatban kapó leánya hajlandó-e egyesülni velem a házasság kötelékében?

Csend

Noha kimondtam a merész kulcsszót, vagyis azt, hogy aki most ebben a szobában kávézik, az nem más, mint egy szerelmes és vágyakozó férfi,

aki én lennék, én! haha!

noha leánya lassan elvirágzó bájaira és esélyeire tett kijelentésemet voltaképpen egy hősszerelmeshez kevésbé illőnek, netán bárdolatlannak is minősíthetné, bár az nem volt más, mint a gyakorlati, az önmagával elfogulatlanul szembenéző elme megnyilatkozása, és legyünk tárgyilagosaak, egy én koromban lévő trubadúr lehet kissé praktikus is, hiszen eme kor már megengedi a józanabb tárgyilagosságot, és akkor másként megfogalmazva és egészen pontosan, mindennek ellenére én vagyok, aki vagyok, vagyis az ön Ágota lánya gyakorlati eszű udvarlója és leendő vőlegénye, hangozzék és látsszék az én koromban ez bármily komikusnak,

haha!

ugyanakkor persze megjegyzendő, hogy kissé élemedettnek tetsző és a szó köznapi értelmében talán valóban öregedőnek nevezhető korom ellenére maximálisan képesnek érzem magam arra, és mint a test hivatott szakembere erről akár papírokkal is kezeskedem, hogy tökéletesen és a szó minden testi értelmében megfeleljek mindama nagyszerű és izgalmas követelményeknek, melyeket a házasság intézmé-

nye és az ön leányának rejtett, ámde valójában igenis kézzelfogható érzékisége támaszt velem szemben

haha!

röviden: noha én mondtam ki most e még számomra is meghökkentően kalandos szókapcsolatot, a szerelmes férfi vagy a gyakorlati eszű trubadúr nyelvi alakulatát, ön ennek ellenére hallgat, asszonyom, és hallgatása rokonszenves számomra, asszonyom, hiszen mintegy megelőlegezi leendő háztartásunk csendjét és rendjét, és noha továbbra is hallgat, és minden szónoki igyekezetem ellenére nem méltat egyetlen vállrándításra sem, az ön lényének voltaképpen meghitt emberi és anyás csendje azt a vakmerő vágyamat hivatott előhívni és egyidejűleg néven is nevezni, hogy a remekbe szabott kávé és *croissant* elfogyasztása után rágyújtsak egy szivarra, hiszen valamiképpen el kell ütnöm azt az időt, amíg roppantul szeretett és hódolattal kezelt leánya felbukkan végre, mert az ön hallgatása arra késztet, hogy megváltoztatva elhatározásomat, immár személyesen várjam be leányát, míg visszatér ama meglehetősen furcsa vagy legalábbis mindenképpen szokatlan séták egyikéből, melyeket az általam kissé berzenkedve és nem kevés idegenkedéssel szemlélt fivére vezet, irányít és mintegy hangszerel egyidejűleg; e fivér, testvérbáty, fiú, nevezze vagy nevezzük, ahogy tetszik, karmestere és egyben zeneszerzője és előadója is eme testvéri andalgásoknak, hiszen hogyan is lehetne tisztán eldönteni, miféle szerepet is játszik ez a fiú vagy öcs vagy testvér vagy – a remekbe szabott találmánya és az ebből származó valóban nem csekély, mi több, tetemes és abszolúte megérdemelt, havi rendszerességgel folyósított jogdíja révén – családfenntartó, fiatal kora ellenére mintegy *pater familias*, szóval eldönthetetlen, miféle szerepet játszik ez a pályáját valamiféle ábránd, nevezetesen az irodalom illúziója miatt szélhámos módon odahagyó, nagyszerű mérnökember ebben a familiáris bonyodalomban, amely számomra igazán egyszerű és átlátható, voltaképpen igen kevésbé bonyolult, és vidáman, vagy mit beszélek?!

haha!

dehogyan vidáman, sokkal inkább szomorúan körülírható a zsarnokság és az alávettség fogalmaival, és amely diktatórikus kapcsolatokat a karmester és a hangszerelő fogalmaival kívántam érzékeltetni,

ámde!;

egyesek számára, és itt most nem kívánok durván célozni a család ügyeiben tevőlegesen részt vevők mulasztásaira vagy netán bűneire, ez a nyilvánvaló és mintegy kézzelfogható avagy tapintható zsarnokság, ez az érzelmi és értelmi diktatúra egyfajta észművészeti diktatúrának látszik a család, legyen az bármily véletlen is, e véletlen család és nem kevésbé kontingens vagy más szóval akcidentális tagjainak számára.

Csend

Bár az is kétségtelennek tűnik, hogy minél kisebb létszámú és zártabb egy közösség, minél csenevészebb és kiszolgáltatottabb, annál nagyobb esélye nyílik az álta-

lam észművészeti diktatúrának nevezett pszichológiai alakulat hathatós befolyásának, annál nagyobb esély kínálkozik, hogy az ész diktatúrája mintegy szabad kezet kapjon a szív fölött, amely ha egyéni vállalkozás, ha egyetlen egyén, egyetlen akcidentális individuum, azaz saját magunk ellen irányul, akár még hasznos és termékeny is lehet, hiszen ki tagadná ép ésszel, vagy ki ignorálná éppen az észművészet nevében, hogy az érzelmek, a saját, esetleg parttalan vagy néha kimondottan önvészélyes érzelmeink korrigálása az ész, a saját eszünk és értelmünk által bizony nem egy, hanem inkább legtöbb esetben hasznos és a lélek üdvére épületes hatású lehet, arról nem is beszélve, hogy ha ezzel netán mégis ártunk, akkor csakis magunknak ártunk, és magunkban teszünk kárt, és ez a mi saját, jól átgondolt felelősségünk, abba tehát senki emberfia, legyenek akár mégoly épkezláb érvei is, bele nem szólhat,

ámde és viszont! és plusz még: csakhogy!

ebben az esetben a *mások* szívéről vagy szíveiről van szó, azaz itt és most két szívről, két érző és az életért fájdalmasan ácsingózó szívről van szó, az ön, mélyen tisztelt asszonyom leányának szívéről és, és e két meleg emberi szív lábbal tiprása szerfölött helyteleníthető és bestiális lélekgyilkolásként is felfogható processzus, továbbá nagyon is elszámoltatható és bizonyos fokig aljasnak nevezhető cselekvéssorozat, és én nem is habozok ekként, azaz aljasnak és megalázónak értékelni, noha mint fentebb mondtam, azt elismerem, hogy minél kisebb egy közösség, annál jobb esélyei nyílnak egy efféle lélekölészetű diktatúrának, olyannyira, hogy a végén,

és kérdem én, és aligha alaptalanul, vajon nem a végét járja ez a dolog?

haha!

mondom, a végén, vagy végeredményben, már az alávetettek is egészen természetesként, pontosabban mintegy természetesen adottként és a számukra legmegfelelőbbként, mit több, a legkedvezőbbként élük át alávetettségüket, érzelmi és már-már fizikai rabszolgaságukat, kihasználtságukat, így aztán mintegy belülről tartják fenn és úgyszólván interiorizálják a kívülről rájuk oktrojált, korábban külsőnek-idegennek látszott, ám immár belsővé-ismerőssé tett érzelmi gyilkolást, lélekrabszolgaságot. *Et cetera.*

Csend

E helyt kell elnézést kérnem, hogy az ön mindenképpen elismerésre méltó és mintegy mély hallgatása, úgymond kulisszája előtt, valamint az italként felkínált kiváló konyak kortyolgatása közben ennyi idegen szóval élek, de hát, mint nagyszerű leánya beszámolóiból bizonyára értesült róla, nem vagyok egészen palléroztalan ember,

haha!

nem is hangsúlyozva ama tényt, hogy orvos vagyok, ráadásul főorvos, ezért szakmai ártalomnak is felfogható az előszeretettel a latin és más nem anyanyelvi nyelvi alakulatok iránt, így most továbbmegyek, és megjegyzem, hogy a szakirodalom által interiorizálásnak nevezett folyamat annál könnyebben és bármiféle réstől menteseb-

ben megy végbe, minél inkább magukévá teszik az alárendeltek ama célt, melynek érdekében ők maguk fogva tartóik és feljebbvalóik eszközévé, ha szabad ekként kifejeznem, mintegy beszélő szerszámmá degradálják magukat, megértve ama célokat és terveket, melyek nevében a fölöttük állók, a rájuk különféle hatásokat gyakorlók maguk alá rendelik őket, azaz mintegy magukévá teszik parancsolóik tőlük egyébként idegen és sokszorosan távoli és alapjaiban befogadhatatlan eszméit és ideológiáját, és ugyan mi is lehetne magasztosabb és emelkedettebb célkitűzés, mint imádott fiunk és öcsénk nagyralátó művészi, egészen pontosan fogalmazva irodalmi terveinek és céljainak hű, feltétlen és ellentmondást nem ismerő szolgálata, oly cél, minőt óhajthat a kegyes, hogy ezúttal a halhatatlan és

– ellentétben az ön Tamás fiával –, haha!

valóban irodalmi zseninek elismerhető brit drámaköltő, Shakespeare sorait idézzem a mi nem kevésbé halhatatlan Arany Jánosunk fordításában

– és itt felteszem a szónoki kérdést, hogy vajon vannak-e a halhatatlanságban fokozatok?, de nem válaszolok –

ám e szónoki kérdés után föltennék egy másikat is, már a legkevésbé sem rétorit, hanem igenis valóságosat és válaszra várót; nevezetesen ama kérdést, hogy vajon az ön fiaurának irodalmi célkitűzései és művészi szándékai, mondhatni, törekvései, melyeket a legszívesebben pimasz lázalmoknak és egetverő képzelgéseknek neveznék, vajon megérik-e ezek a minden irodalmi és művészeti fórumon visszautasított és papírkosárba dobott, dilettáns zagyvalékokként kezelt úgynevezett műalkotások, a papírhegyeket gátlástalanul emésztő sületlenségek, melyek bizonyos értelemben súlyosan magyarelles kijelentései miatt, mint arról nemrég kedves leányától értesülni volt szerencsém, már a közös képviselő úr rosszallását is felkeltették, megérik-e ezek a kamaszos csacsiságok mindazt a szellemi és érzelmi befektetést, önkéntes alárendelődést és feltétlen engedelmességet, testi és pszichikai rabszolgaságot, melyet ön és hön vágyott leánya tanúsítanak immár, ha nem tévedek, hét éven át, és akkor még továbbkérdezve, vajon arányban állnak-e ezek a lélekölő, testet és szellemet felszámoló anyai és testvéri hétéves szolgálatok mindazzal, melyet fiauruk ezek ellenértékeként fölkinálni képes?

Csend

Nos hát, e talán kissé hosszúra sikerült bevezető után végre a tárgyra térve, üzletet ajánlok önöknek, noha az üzlet szó ebben az összefüggésben kissé ridegnek és szívtelennek tűnhet, vagyis kifejezem most a vágyamat és kívánságomat, hogy immár sajna nem egészen fiatal és hamvas és ekként esélyeinek lassan a végpontjára érő leánya legyen a feleségem, vagy ha ezt korai és radikális döntésnek érzi, legalább költözzék hozzám, mégpedig mihamarabb, özvegyi, magányos és általam immár megakadályozhatatlan módon lepusztulásba induló lakásomban, melynek megregulázása, *vulgo* kitakarítása és egyéb irányú rendbetétele immár elodázhatatlannak tűnő feladat, ám ezzel egyidejűleg, a szó minden értelmében akceptált nagyságos asszonyom, ön sem rövidülhet meg, vagyis azt a kérdést vetem praktikus bölcselme mérlegébe, vajon hajlandó-e követni minket, és akar-e beköltözni velünk kedves ott-

honunkba, avagy némi ideig még itt marad, hogy gyámolítsa és az elkerülhetetlenül magányos életre felkészítse fiaurát, aki feltehetően a jövőben sem fogja és akarja majd feladni nagyzolós művészi elhatározásait, vagy netán – és bevallom, ez a harmadik, de általam a legjobbnak és mindenki, így elsősorban a fiaura érdekében a legkedvezőbbnek tartott alternatíva – nem költözik velünk, és végleg megmarad ebben a lakásban a fiaura mellett, mint az ő anyja és a szó legteljesebb értelmében vett testi-lelki gyámola, e lakásban marad tehát, melynek fenntartása a Tamás mérnök úr találmányának jogdíjait ismerve nem tűnik lehetetlennek, és akkor mi biztosítjuk fiaura úgynevezett irodalmi működésének feltételeit, noha eme tevékenység értelmében vagy akár csak a legpraktikusabb értelemben vett hasznában a legcsekélyebb mértékben sem hiszek, de ki vagyok én, hogy ráadásul orvosként, mi több, főorvosként, ki vagyok én, hogy megkérdőjelezzem egy ember mániáit, vagy, mondjuk így, fixa ideáit, vagy megakadályozzam azok végbevételét, legyenek azok bármily tébolyodottak, önpusztítóak és öngyilkosak, pláne, ha mindezekkel – és az ön leányának e lakásból való kimenekítése után ez *factum brutum*nak tekinthető – az illető, azaz az ön Tamás mérnök fia, senkinek sem árt, legfeljebb önmagának, ön maga és a tág értelemben vett sorsa ellen vétkezik...

A monológ alatt a háttérben megjelenik Thomas és Ágota. Thomas kalapban, télikabátban, rop-pant választékosan öltözve, odalopakodik a Főorvos háta mögé, és egy papírtrombitával rettentetést fúj a fülébe, ekkor szakad meg a monológ

Harmadik jelenet

Főorvos, Anya, Ágota, Thomas

A Főorvos fölugrik

ÁGOTA Mit keres itt? Maga mit keres itt? Nincs beteg a háznál! Hogy képzeli ezt? Hogy kerül ide? Hogy merészelt idejönni? Mindent tönkretesz, tönkre csinál, elront. Hülye.

FŐORVOS Kérem, kedves Ágota, nyugodjon meg, mélyen tisztelt édesanyja volt oly kedves és... bocsánat, Tamás mérnök úr, ha nem tévedek, én vagyok az idősebb. *(Kezet nyújt, de Thomas nem fogadja el)*

ÁGOTA Mondtam, hogy várjon, mondtam. Várjon a telefonomra, vár, ezt beszéltek meg, nem? *(Anyához)* Miért engedted be, miért ültetted le?! Ezt megelőzhetted volna. Hülye! Hülye! Hülyék!

THOMAS *(szaglászik)*

Szinte sejtettem

Mintha csak sejtettem volna

Már a liftben éreztem

már oda beáradt ez a rettentő szag

Ki ez a dohányzó magyar a lakásomban

az ebédlőasztalnál a mi lakásunkban

ahol nem dohányoztak legalább hét éve

amióta visszavonultam irodalmi munkáim közé

Ki ez az emberszabású szivar

ki ez a füstölő főemlős az asztalunknál

FŐORVOS Kérem, kérem, ha önnek úgy tetszik, már nyomom is el kedves szivaromat, kérem, kérem, semmi akadálya, noha édesanyja nem emelt kifogást. Engedje meg, hogy bemutatkozzam... (*Kezet nyújt ismét*)

THOMAS (*elfordul*)
 Mi nem fogadunk vendéget
 Sem én sem a családom nőtagjai
 ide hét éve senki nem jött vendégségbe
 Nem hívunk senkit
 és ha hívnánk akkor se jönnének immár
 Magunkban akarunk maradni
 A vendégeskedés nem más mint a rosszul leplezett embergyűlölet
 hazug álszent és domesztikált megvalósulása
 Ezt nyugodtan felírhatja magának kevésbé tisztelt úr
 Nem kívánunk magunk köré asztaltársaságot
 Az asztaltársaság amolyan magyar dolog
 az úgynevezett magyaros vendégszeretet
 semmi más mint a szellemgyilkos magyaros alkoholizálás ürügye
 Ebben a házban nem létezik sem magyaros sem semmilyen
 sem semmilyen vendégszeretet és magyaros a legkevésbé
 Vad és elszánt vendégellenesség uralkodik itt
 totális vendégnegáció az úr a házban
 teljes traccspartitagadás

ÁGOTA Igen, ahogy Széchenyi mondja a *Csöbörből vödörbe avagy Mödlingből Döblingbe* lapjain.

ANYA Ágotához jött, Ágotát keresi, Ágota ismerőse.

ÁGOTA (*Anyához*) Menj innen, menj a szobádba, vagy menj a levesedhez, menj innen, menj. Öltözködj, öltözz fel estére. (*Küszigálja Anyát*)

THOMAS Mintha csak sejtettem volna
 Aki már két éve is tolakodott és eszerint most sem szűnik meg tolakodni
 Egy állandósult kérő
 úgyszólván megszállott vőlegény
 Egy ember aki házassági kényszerképzetekben szenved
 Családalapítási düh
 különösen ellenszenves szellemi és lelki elfajulás
 Tudja maga mit mond a házasságról
 Meneláoszom a *Szép Új Heléna* második részében

ÁGOTA (*lapoz a füzetben*) Felolvassam?

THOMAS (*Ágotának*)
 Hülye
 Egy orvos
 aki dohányzik ráadásul egy főorvos aki dohányzik
 Tudja maga doktor úr
 mi van a maga bőre alatt
 tud a pokoli szagú tenyészetről ami a maga bőre alatt dolgozik
 Rohad és bűzlik
 Egy úgynevezett vőlegény papírcsákóban
 nevetséges és lesújtó és banális
 (*Ágotához*)

Hova tetted a szemedet
 Mi volt az ami ily csúfosan becsapott és rászédett
 Notórius vőlegény
 Egy megszállott jelölt
 az oltár fanatikusa
 Kardiovaszkuláris események naponta
 Elsajtosodott tüdőlebeny
 Egyre nehezebb légzés
 izzadás a legváratlanabb pillanatokban
 olykor kollapszus
 átmeneti eszméletvesztés
 Malignus kórképek
 Gyászos kilátások
 élődonoros tüdőlebeny-átültetés tisztás fibrózis esetén
 felső bilobectomy
 mellúri drenázs bordarezekcióval
 esetleg a légcső kiszájaztatása a szegycsont metszésén át
 folyamatos relapszus
 Ráadásul krónikus elhízás
 Újabb rendkívüli rizikófaktor
 Obesitas
 Problematikus glikémiás index
 A házasságra tökéletesen alkalmatlan
 és ennek ellenére állandó jelölt
 egy mániás önjelölt kandidátus
 minden anyakönyvvezető legmerészebb álma
 Rendkívüli szexuális zavarok
 súlyos és leküzdhetetlen maszturbálási hajlam
 Magas fokon szervezett onániás készítés a nap minden percében
 Szodomazochisztikus megszállottság
 Perverz obszessziók
 Mindennek a hátterében
 az anamnézis során előbukkant
 gyermekkori intrafamiliaris szexuális abúzus
 Ennek folyományaként
 korai magömlés
 ejaculatio praecox, merevedési zavarok temporális impotencia
 Mutassa a nyelvét
 Kérek egy spatulát
 Mutassa

ÁGOTA Tamás, ne, kérlek. Elég! Most már elég!

THOMAS Mutassa a nyelvét

FŐORVOS Kedves mérnök úr, mindezt a leghatározottabban visszautasítom, és kikérem magamnak, és csak az ön nyilvánvalóan súlyos mentális állapota mondatja ezt velem, hogy nem hívom ki azonnal a mentőket, hiszen az ön ideg- vagy, mondjam azt, elmeállapota nyilvánvalóan a legszomorúbb következtetésekre nyújt szomorú alkalmat, kedves mérnök úr, és hogy mindettől eltekintek, azt kizárólag a kedves testvérnénje iránt érzett olthatatlan...

ÁGOTA Tamás, ne! Ne vidd túlzásba, ne! Ez az ember feleségül akar venni, ennyi a bűne, nem más. Ha ez bűn, egyáltalán, ha ez bűn. De ez nem bűn, nem és nem. Fekzd magad! Az elme szabad állat, de nem szabad vadállat, ahogy Bornemisza Péter mondja a *Legújabb Ördögi Kísértetek* című drámádban. Szabad, de nem vadállat, nem bestia. És soha nem fordul a szerettei ellen. Önmaga ellen igen, önmaga ellen talán, de soha nem fordulhat a szerettei ellen, csak a legvégső esetben, a végső esetben.

THOMAS Pfúj
 Miféle szeretet
 Micsoda szeretet
 Micsoda giccsmondatok ezek
 miféle lapos kijelentések pfúj
 Be vagyok kerítve
 körülvéve végzetesen és látszólag áttörhetetlenül
 Apa kutyái visszatértek
 komondorok és kuvaszok szoknyába bújva
 Igen ez a helyes kifejezés
 Szoknyába bújít és bugyis komondorok és pulik

Ágota fölnevet

Ez valami összeesküvés
 Családi komplott familiáris kutyákkal nehezítve
 Familiáris lázadás és árulás
 Az egyik mentőt emleget és mentővel fenyeget
 A másik a műveimből idéz
 a határozott tilalmam ellenére Tamásnak szólít
 és ellenem fordítja a mondásaimat
 azaz nem is
 hanem még ravaszabban még körmönfontabban
 a hőseim mondásait fordítja ellenem
 noha jól tudja közben
 és éppen ez benne a sátáni és démoni
 hogy a hőseimmel és a narrátorommal
 soha nem azonosítom magam
 nem erre semmiképpen nem lennék képes
 csak a dilettánsok azonosítják magukat a hőseikkel
 és természetesen a könyvkiadói lektorok
 Kezdek tisztán látni
 Lehullanak az álarcok
 a maszkabáznak vége
 a papírtrombitákat és a konfettit összesöprik
 de a lárvák önálló életre kelnek
 az álarcok föllázadnak
 és megalkotójuk létét fenyegetik
 (*Dadog*)
 sebzik és fenyegetik
 fenyegetik fenyegetik

ÁGOTA Igen, ez a vőlegényem, a kérőm. Nekem ez maradt, ez, ennyi jutott nekem, ez az elhízott nikotinista főorvos, ez a szószátyár egoista. Nem macska, de nem is kutya. Nem. Nem kutya, nem puli. Ember, olyan emberszabású ember, olyan, mint Apa volt. Iszik, és összehamuzik mindent, igazi disznó. Haha. És követni fogom a disznóólba, követem, igen.

Anya ünnepre öltözve, fején színes papírcsákóval ismét megjelenik a háttérben, és talán bedob egy szerpentint is a színpadra

THOMAS Hablatyolás
 Kislányos operai öblögetés és táncika
 Nem ez jutott neked
 ez tévedés és vénlányos öncsalás
 Ez hazugság és dalszínházi önáltatás hogy ez jutott
 Te többet érdemelsz sokkal többet és mást
 De egyelőre még a leszámolásnál tartunk
 Mert legyen bármilyen szánalmas is és magyar hangulatú
 ez ugyanakkor egy nyilvánvaló összeesküvés
 nem vitás
 Támadás ellenem és a művem ellen
 Pimasz felkelés az életművem ellen
 Itt valaki zárt osztállyal fenyeget
 és ez a valaki nem más mint a családom
 ez a másként értelmezett önálló életre kelt
 a kinyílásra játszó
 a nyitást követelő zárt osztály
 A család ez a véletlen zárt osztály
 most a valóságos zárt osztállyal
 a szükségszerű zárt osztállyal fenyeget
 Orvost hívnak a nyakamra a vőlegény maszkjában
 Főorvosi és kérői álarcban egy beszállító jött a házamba
 Egy elmeosztályi beszállító és elszállító
 csakhogy én nem vagyok csomag
 még vannak eszközeim
 (Pisztolyt ránt, ráfogja a Főorvosra)
 Meneküljön
 Ki innen
 Meneküljön

FŐORVOS *(menekül kifelé)* Ez örült! Mondtam magának, Ágota! Állítsák meg! Ez örült!

Anya ráugrik a karjára, de Thomas elsüti a fegyvert, amely tompán csattan

THOMAS Puff és még egyszer puff
 Vaktöltény
 Látja
 Látod anya
 Csehov tévedett

ANYA   Úristen
THOMAS   Mondtam nektek
            Az elején a drámába bedobott fegyver mégsem sült el
            Az első rész fegyvere csődöt mondott
            Vaktöltény
            Csehov végzetesen tévedett
            Hülye Csehov hülye Anya
            Haha
            Hülye hülye
            még elhitte hogy agyonlövöm
            (*Kacag*)

A Főorvos kimenekül, Thomas a földre dobja a pisztolyt, Ágota fölveszi

ÁGOTA   Mégsem sült el
            De azért megtisztítom
THOMAS   Most rajtatok a sor
            Tisztítsatok meg mindent
            Készítsetek elő mindent
            Mindent
            Este születésnap
            Szilveszter
            Mindenki megkapja az ajándékát
            Mindenki megkapja a magáét
            És senki nem fog megzavarni a zárt ajtók mögött
            Senki
            (*Kirohan*)

Csend

ANYA   Vaktöltény
            Szilveszter
            Tamás
            Beethoven
            Micsoda ünnep a mai
            Nem értem
            Semmit semmit nem értek
            operát vágyom operát akarok
ÁGOTA   Különösen emlékezetes ünnep
            igazán emlékezetes
ANYA   Tisztogatunk tisztogatunk
            és operát akarunk

Sötét

(Folytatása következik.)